

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav české literatury a literární vědy

Diplomová práce

Jana Stillerová

Cestopisy Adolfa Hoffmeistera
Pohlednice z Číny, Made in Japan

Travel stories of Adolf Hoffmeister
Postcards from China, Made in Japan

Praha 2009

vedoucí práce: Prof. PhDr. Jiří Holý, DrSc.

Děkuji PhDr. Jarmile Schreiberové a celému kolektivu Literárního archivu PNP za zasvěcení do archivní práce a příjemně strávený čas při zpracovávání pozůstalosti, Prof. Jiřímu Holému za vedení práce a Edwardu Albeemu za ochotu podělit se o vzpomínky na Adolfa Hoffmeistera.

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.“

V Praze dne 30. srpna 2009

Jana Stillerová

Anotace: Adolf Hoffmeister je významnou postavou české literatury a výtvarného umění 20. stol. Byl organizátorem kulturního života, velvyslancem, člen mnoha organizací. Celý svůj život cestoval, což mu po 2. světové válce bylo umožněno jen jako privilegovanému vládnímu činiteli. Právě v této době se etabluje jako autor cestopisů o exotických zemích, kam obyčejný občan Československa vzhledem k restrikcím téměř neměl možnost se podívat. Tato práce blížeji charakterizuje a srovnává dvě knihy těžící z jeho cest na daleký východ - *Pohlednice z Číny* a *Made in Japan*. Poukazuje na znaky, které jsou v jeho dílech zcela v područí komunistické ideologie, jak s touto ideologickou rovinou pracuje, ale také na prvky, kterými Hoffmeister díky svým širokým zájmům zejména o umění z podobné literární produkce vybočuje a stává se tak životnějším pro současného čtenáře.

Annotation: Adolf Hoffmeister is an important figure of Czech literature and art of the 20th century. He was an organizer of cultural life, ambassador, member of numerous organisations. He devoted his entire life to travelling – even after the World War II, which was made possible only because he was a privileged member of government. In this period he became known as an author of books of travel about exotic countries, to which a regular Czechoslovak citizen could not even dream of going because of several border restrictions. This paper deals in detail with and compares two books depicting his travels to the Far East: *Postcards from China* and *Made in Japan*. The content is two fold: on the one hand, it depicts parts which have strong communist ideological background and depicts the way how they work, but on the other hand it also brings attention to different parts which spring from Hoffmeister's broad interest in art and literature and thus became more acceptable for a contemporary reader.

Klíčová slova: cestopisy, oficiální literatura 50. let

Keywords: books of travel, official literature in 50s

Obsah

Úvod	6
-----------------------	----------

I.

1. Veřejná činnost a osobnost Adolfa Hoffmeistera po roce 1945	7
2. Pohlednice z Číny	10
Intermezzo: Dalekohled aneb Kdo nevěří ať tam běží	23
3. Made in Japan	25
Závěr	36
Seznam literatury.	37

II.

Adolf Hoffmeister – úvod k osobnímu fondu	38
--	-----------

Soupis osobního fondu Adolfa Hoffmeistera v LA PNP

Soupis fondu je zpracován v grafické úpravě běžné v LA PNP a je samostatně očíslován od strany 1- 63

Úvod

Adolf Hoffmeister byl významnou a všestrannou osobností československé kultury od počátku 20. let až do počátku 70. let 20. stol. Jeho literární dílo pokrývá snad všechny žánrové oblasti, ačkoliv jako spisovatel je dnešní širší veřejnosti takřka neznámý. Byl kosmopolitní člověk s širokým záběrem zájmů. Jeho přirozená potřeba být v čele všeho kulturního dění jej po válce zavála do vysokých funkcí a službě tehdejší ideologii. Ačkoliv cestování a kosmopolitismus provázejí celý jeho život, právě v těchto letech se nejvíce věnoval žánru literárního cestopisu, který stojí na pomezí s literaturou faktu. Hoffmeister v té době cestoval zejména v rámci svého povolání, jako vyslanec nebo člen kulturních delegací.

V naší práci se blíže věnujeme dvěma cestopisům, které vznikly na základě dvou cest na východ – do Číny a Japonska, dvou zemí, které mají společnou část historie i kultury. Bližším rozbořem těchto děl poukážeme na okolnosti jejich ideového pozadí, které je spínají se soudobým oficiálním proudem knižní produkce, ale také na to, čím jsou tyto cestopisy výjimečné a na prvky, které mohou být životné i pro dnešního čtenáře, ať už literárně nebo jako dokument; zároveň na to, jak se mezi sebou tyto dva cestopisy liší, popřípadě jeden k druhému vyvíjí.

Druhou část této práce představuje soupis osobního fondu Adolfa Hoffmeistera, uloženého v Literárním archivu Památníku národního písemnictví. Tento fond jsem zpracovávala od 1. stupně evidence (neroztřízený fond). Několik let strávených s pozůstalostí Adolfa Hoffmeistera mi snad pomohlo nahlédnout blíže do této nejednoznačné osobnosti, které osud připravil několik dějinných zvratů, v nichž ne vždy obstál.

I.

1. Veřejná činnost a osobnost Adolfa Hoffmeistera po roce 1945

Dříve, než se budeme věnovat samotným cestopisům, připomeneme některé skutečnosti, které formovaly Hoffmeisterovy poválečné politické názory. V roce 1945 se po několika letech v americkém exilu vrací domů na výzvu Václava Kopeckého, aby se zapojil do vládních služeb v oblasti kultury. Do března 1948 má na starosti kulturní styky s cizinou pod ministerstvem informací a osvěty. Vykresluje se ale i jeho rodinný život, v roce 1946 se žení s Lilly Strichovou, o rok později se mu narodil první syn Martin David. V únoru 1948 přijímá další staronové funkce, zejména ale možnost zastupovat republiku v zahraničí jako velvyslanec. Od června 1948 do roku 1951 zastává tuto funkci v Paříži. I v této době neustále cestuje např. jako delegát na valná shromáždění OSN, UNESCO aj. Jeho projevy jsou v té době silně ideologické a protiamerické. Dobu nejtvrdějších represí a vykonstruovaných procesů ale vlastně tráví na Západě. Jako velvyslanec působí až do roku 1951, kdy je z Paříže odvolán a návrat zpět mu není umožněn.

Těžko domýšlet, co zažíval Hoffmeister v době, kdy vláda „účtovala se svými nepřáteli“. Kdy záminkou k odsouzení mohla být jen emigrace na Západ během války. Co mohl zažívat při vrcholně absurdním procesu se Slánským, kdy trest smrti dopadl i na jeho přítele Vladimíra Clementise a další spolupracovníky. Podle svědectví historika Jiřího Šetlíka sám Hoffmeister později zdůrazňoval, že procesy ho minuly jen o vlásek.¹ Jeho pozice v KSČ jistě nebyla samozřejmá a bez výhrad. V dopise z 24. srpna 1949² píše s obavami Vladimíru Clementisovi o vysvětlení, proč nebyl přizván k výstavě významných karikaturistů při 9. sjezdu KSČ a ptá se, jak by

¹ Tuto informaci uvádí Lenka Bydžovská v kapitole *Ve službě míru* In: *Adolf Hoffmeister (1902 – 1973)*. K. Srp (ed.). Praha: Gallery, 2004.

² Dopis je součástí osobního fondu A. Hoffmeistera v LA PNP

se měl zachovat. Má také informace, že o něm kolega Jícha ve Svazu výtvarníků mluvil v tomto smyslu: „*copak Hoffmeister, ten ať je rád, že je rád. Ten se musí ještě moc učit. Je to západník a udělali ho velvyslancem v Paříži, protože se pro nic lepšího nehodí.*“³

Hoffmeister ale na začátku 50. let dělal pro stranu vše, co bylo v jeho oblasti zájmu možné. Jeho reportáže o valném shromáždění OSN v Americe⁴ jsou zcela ve službách tehdejšího režimu. Čtenář je sice na počátku vyzýván, aby si udělal obrázek o Americe sám, ale Hoffmeister jej nikde nenechává na pochybách. Přitom to, jak popisuje tehdejší Spojené státy americké – plné špíny, špiclování, fízlačství, nesvobody, hospodářského bohatství v rukou několika málo mužů – tak dobře popisuje situaci v „táboře míru“. Ačkoliv se další Hoffmeisterovy knihy neutápějí v tak nenávistné kritice, dobro a zlo jsou zde rozděleny jasně. Mnohdy ta samá věc u Hoffmeistera vyvolá zcela protichůdné reakce, vyskytuje-li se v Americe nebo v „táboře míru“.

Politická angažovanost Adolfa Hoffmeistera v 50. letech je vývodem jeho nejvlastnější charakteristiky – vždy byl člověkem, který se významně podílel na organizaci velkého množství kulturních událostí a počinů. Pokračování v této práci v 50. letech bylo možné pouze pod vlajkou tehdejšího režimu. Lze také spekulovat, že v jeho poválečném působení mohl hrát roli i strach. O morálních vlastnostech Adolfa Hoffmeistera napsal Maxim Kopf zcela jasný verdikt ve své knize *Odpusťte, že žiju*⁵, popisující události, které spolu zažili na počátku války ve Francii a v Africe. Charakterizuje ho slovy jako zbabělý, myslící jen na svůj prospěch, vždy připravený neohlížet se na kamaráda, člověka operujícího jen lží, penězi a známostmi. Proti takovéto charakteristice se ohradila např. Lenka Reinerová v doslovu knihy *Kaleidoskop*.⁶ Není smyslem těchto řádků se přiklánět k jedné či druhé verzi, uvedené vzpomínky ale

³ Tamtéž.

⁴ In: GALUŠKA, M., HOFFMEISTER, A. *Tři měsíce v New Yorku*. Praha: RP, 1951.

⁵ KOPF, M. *Odpusťte, že žiju*. In: *Revolver Revue*. Přel. Tomáš Pospiszyl. č. 49/2002.

⁶ Doslov Lenky Reinerové *Le maison*. In: HOFFMEISTER, A. *Kaleidoskop*. K vyd. připravil J. Dvořák. Praha: Labyrint, 2004.

dokumentují to, že Hoffmeister byl po zatčení ve Francii přesvědčen o blízkosti své smrti a to v něm vzbudilo obrovský strach. Je možné, že po válce už nebyl ochoten riskovat. Ve vysokých funkcích vedl svou tichou válku o dílčí ústupky, zejména v oblasti umění. S tehdejší vládou musel vycházet, zároveň se ale snažil tlumit vliv komunistické ideologie na umění, které mu bylo vším. Postupem času si s tehdejším režimem stali přítěží navzájem. V roce 1963 se setkal s Edwardem Albeem, který vzpomíná na zajímavou situaci: *Pozval mě na cocktail party, na které mělo být 15 nebo 20 těch nejslavnějších a nej přednějších českých intelektuálů – spisovatelů, umělců aj. Dříve než jsem do té místnosti vešel, řekl mi: „Edwarde, musím ti něco říct. Je mi líto, ale nikdo na party nemohl přijít. Nikdo z těch lidí tady není, protože vláda je prohlásila za vydědence.“ To mě k Adolfovi ještě více připoutalo.*⁷ Z podpory a obrany komunismu i v nepopulárních krocích se postupně stávalo omlouvání vlády za její omezenost. Po roce 1968 se rozhodl s ní své jméno už nespojit.

⁷ Originální znění dopisu Edwarda Albeeho (z osobních zdrojů autorky): He invited me to a cocktail party at which there were fifteen or twenty of the most famous and highest quality Czech intellectuals – writers, artists, etc. Before I went into the room he said, „Edward I must tell you something. I’m sorry that nobody could come to the party. None of these people are here, because the government has said that they are non-people. This endeared me even more to Adolf.

2. Pohlednice z Číny

„U sklenky mao-tchaje píšeme pohlednice domů. Z poesie cesty do země prózy života. Víte, tam doma, kde si každý z nás žije ten svůj román, tam si začneme zase vážit prózy. Ona je próza také pěkná věc. Jen nesmí být nudná. Jen to ne!“⁸

Kniha *Pohlednice z Číny*⁹, čerpající z cesty na konci roku 1953 (v rok úmrtí Stalina) je celá prodchnutá radostným budováním socialismu a sbratřením se s ostatními státy „tábora míru“. Zřetelně rozdělené *my* a *oni* je provázáno zcela dogmatickými výklady čehokoliv. Hoffmeister, světoběžník přátelící se s mnoha osobnostmi západní kultury, zde podává zcela nekritický obraz tehdejšího Sovětského svazu a Číny. Mohl si ale vůbec dovolit něco jiného? Byl přeci jen členem kulturní delegace a jistě bylo očekáváno, že českému lidu představí své dojmy z cest náležitě jasně, uvědoměle a bez přílišných otazníků (kromě těch namířených na Západ). Orientace na obyčejného čtenáře je patrná i v neexkluzivním jazyce, užíváním neaktualizovaných vyjádření, jednoduchých metafor (časté jsou metafory pro různé stroje jako např. *stříbrné včely* slétající se do *leteckého úlu*), dále ve volbě všedních, někdy dojemných témat.

Podobně jako jiné Hoffmeisterovy cestopisy, začínají i *Pohlednice z Číny* v Říčkách, v místě jeho letních pobytů. Říčky ale nejsou onou sdruženou socialistickou vesnicí, „*život se tu řídí podle slunce*“, umělci zde prchají od pražského schůzování. Říčky jsou ostrovem klidu, kde může člověk žít postaru (podobně jako později při tolik oblíbeném chalupaření), ačkoliv v pozadí je již přítomen Konzum, státní statek a brigáda sbírající len. Do Říček většinou přicházejí Hoffmeisterovi nečekané zprávy, že má opět někam jet. Říčky se jeví jako středobod světa, z kterého vybíhají přímky autorových cest do daleké ciziny.

⁸ Viz pozn. 9, s. 146.

⁹ Dále citujeme z 2. upraveného vydání: HOFFMEISTER, A. *Pohlednice z Číny. Malá knížka o velké Číně*. Praha: ČS, 1956.

Svou cestu do Číny podniká v době tvrdé totality spolu s tehdejšími osobnostmi české a slovenské oficiální kultury. Spisovatelé, herci, zpěvačky, všichni spjati socialistickým realismem. Až na konci knihy Hoffmeister připouští, že jejich delegace byla zcela nesourodá a nejednotná, až společné cestování je stmelilo. Mezi delegáty byli např. Marie Majerová, mladý Pavel Kohout, Marie Pujmanová. Plout na jedné lodi např. s Marií Pujmanovou, která hlasitě schvalovala nejtvrďší tresty pro „zrádce národa“, jistě vyžadovalo velkou dávku oportunistu, když vzpomeneme třeba osud Vladimíra Clementise, Hoffmeisterova přítele. Ostatním členům delegace se ale Hoffmeister v cestopise příliš nevěnuje, někdy naopak máme pocit, že výlety podniká sám jen se svými čínskými průvodci a přáteli.

Cesta delegace do Číny vede přes Sovětský svaz (Hoffmeister se zde vrací po 16 letech), který popisuje Hoffmeister jako zcela oblouzněn budovatelským optimismem. Jen těžko si lze SSSR 8 let po válce, ve skutečnosti na pokraji hospodářské bídy, představit tak výstavní a uchvacující. To, co Hoffmeistera fascinuje, jsou netušené možnosti splývající mu s nesmírnou svobodou a odhodláním. Svou zaslepenou nekritičnost vlastně ale sám vysvětluje slovy: „*Ale kdo miluje Sovětský svaz, miluje tu všechno. Bez výjimky.*“¹⁰ Přitom stejnou větu, jen záporného obsahu, by mohl použít o svém vztahu k Americe. Moskva jako metropole světa míru je popisována s úctou až sakrální. To dovršuje obraz nových výškových budov jako *socialistických katedrál*. Za Moskvou začíná opravdové dobrodružství, Hoffmeister se zde snaží navodit dojem starých cestopisů, které vyprávějí o dalekých neznámých místech. Teprve přistáním na rozestavěném kazaňském letišti, vstupní branou na Sibiř, „*začíná cestopis*“. Ačkoliv „*tentokráte doopravdy*“ začíná až později v Mongolsku, od kterého teprve mluví o Asii.

Sibiř - prostor pro nekonečnou svobodu, čistá sibiřská města, kde žijí hrdí lidé. Sibiř - gulagy a milióny mrtvých, chudoba, vlastenecký

¹⁰ Tamtéž, s. 21.

šovinismus, Sverdlovsk¹¹ - město, kde se hned po válce naplno rozjely továrny na výrobu zbraní, munice a biologických zbraní včetně antraxu. Při čtení textů z této doby se konfrontacím s našim povědomím o této době jen těžko ubráníme. Je to také důvod, proč mnoho čtenářů často podobná díla zcela odsuzuje, protože ani sebemenší kritika SSSR nemá do textu přístup. O to více je zajímavé si všimnout, při jaké příležitosti se v textu náznaky kritiky objevují. O tom podrobněji pojednáme později.

SSSR představuje jistotu jízdního řádu, Asie je barevná neznámá. Velká neznámá je ale ve skutečnosti relativizována tím, že komunista má přátele a známé v každé sbratřené zemi, toto přátelství se často potvrzuje patetickými gesty, při návštěvě Mongolska např. přípitkem s místními na zdraví prezidentů Zápotockého a Cedenbala¹². Při líčení těchto bratrských poct se Hoffmeister často neubrání patetickým, ale přitom vyprázdňeným obrazům jako „*v tom přípitku zněl rytmus dějin světa*“. Mongolsko jako země bez průmyslu, země lidí všech stejně chudých, autorovi evokuje zemi netušených možností. Je jakýmsi pravidlem textů pod vlajkou socialismu ze všeho, co by mohlo vzbuzovat lítost nebo obavy, udělat výhodu.¹³ Exotika se nekoná ani dále. Hned v prvním čínském hotelu se Hoffmeister setkává se svými známými z polské a francouzské delegace. Pravdou je, že Hoffmeister měl známosti a přátele po celém světě a na svých cestách si nové známosti pilně vytvářel.

„Tábor míru“ si své přátelství potvrzuje i označením společného nepřítele. Zřejmě jako důkaz typu „vaše problémy jsou i naše problémy“ autor provádí ostrou kritiku lámaistické církve v Mongolsku. Nešetří ji přirovnáními jako jsou „*plíseň země*“, „*kruté, výhružné, mstivé a krvavé náboženství z Tibetu*“. Lámaisté jsou podle něj v Mongolsku zlikvidováni jako třída, což je velice zamlžené tvrzení, za nímž se ale ve skutečnosti skrývají tisíce mrtvých a

¹¹ Dnešní Jekatěrinburg.

¹² V knize psáno chybně *Cendebala*.

¹³ Logikou budovatelských textů z 50. let a z období normalizace se blíže zabýval Vladimír Macura ve svých studiích nově shrnutých do knihy *Šťastný věk (a jiné studie o socialistické kultuře)*. Praha: Academia, 2008.

rozebrání chrámů pro „praktičtější využití“ v ruských továrnách. Předválečné zúčtování s lámaisty v Mongolsku podle Hoffmeistera vrcholí přetvořením posledního chrámu v protináboženské muzeum a sbírku buddhistického sochařství (ve skutečnosti jen kvůli tomu nebyl zbořen jako mnoho ostatních). Odhodlání, s jakým Hoffmeister tiše schvaluje tyto masivní čistky, ukazuje, jak bylo zcela zřejmé, že prosadit „mír“ je třeba za každou cenu.

Některá jeho další kritická slova jsou často oportunistická, jestliže mluví o Mongolsku, dopadá jeho kritika i na čínské dobyvatele, invazivní čínský sloh chrámů. V popisu Číny zase nešetří mongolské nájezdníky. Sovětský svaz a vše s ním související nekritizuje nikdy, často naopak zmiňuje pomoc SSSR ostatním státům při získávání nezávislosti. Tato pomoc je vždy bratrská a zcela nezištná. Pokud vůči sobě mají země nějaké závazky, jde vždy o „*dluh přátelský*“. Přimknutí se k Rusku je cesta ke svobodě, ne vybudování jiné závislosti na cizím státě. Jediné, co by se mělo vymykát socialistické jednotě, je umění. Zde se Hoffmeisterovy náhledy vymykají tehdejšími zásadám socialistického realismu. Hoffmeister vždy hledá národní specifičnost (formu) zejména v nejpůvodnějším – lidovém umění. V Mongolsku ji nachází v obkreslených ornamentech z jurt, nábytku a oblečení.

Za umění je Hoffmeister ochoten bojovat a vystoupit tak z řady všudypřítomné chvály. Staví se proti dogmatické interpretaci socialistického realismu a vůbec zpochybňování hodnot umění, k čemuž se začal více vyjadřovat už v roce 1952. Už v úvodní pasáži o Říčkách popisuje pracující umělce, kterým je pak na výstavě vyčítán nedostatek budovatelského elánu. Dále cituje neznámého čínského vědce: „...umění bylo vždy pokrokovější než ti, kteří je chtěli mít po svém přání“.¹⁴ Upozorňuje na nevkusnou celosvětovou svazáckou estetiku, tyto výtky ale končí smírně konstatováním: „*Jen*

¹⁴ Viz pozn. 9, s. 205.

v SSSR *toto stadium již překonali.*¹⁵ Kritizovat se dá leccos, SSSR je však příliš velké sousto.

Hoffmeister se přičí přímo spojovat umění se svou dobou, a tudíž určité epochy ve jménu socialismu zavrhovat: „*Minulost se minula s dneškem. Minulost je věc uzavřená. Skoro bys řekl: Minulost je doba uvězněná na doživotí. Na věky. Jen umění dostalo milost. To je divné, že?*“¹⁶ Značnou část myšlenkového obsahu své knihy přitom Hoffmeister do služeb doby dal. Svůj vlastní ortel podepisuje větami: „*Budoucnost jednou řekne, jaká byla naše přítomnost. Ale ne dříve, dokud ta přítomnost nebude minulostí dosti minulou, jen umění – to bude mluvit samo za sebe.*“¹⁷

Vraťme se nyní k cestování. Cestopis těžící z oficiální návštěvy státu má několik specifik. Zejména to, že poznávání měst a památek je dopředu naplánováno místními organizátory, děje se podle programu protokolu. Specifické je také zakončení prohlídky města u nějakého pomníku, což Hoffmeister většinou doplní menším historickým výkladem, na pořadu jsou prohlídky různých továren a dolů. Takovýto cestopis zcela postrádá dobrodružné prvky či spontánnost plynoucí z neznalosti prostředí. To se přesto Hoffmeister snaží vyvážit vtipnými příhodami a zaujatým výkladem. Dovídáme-li se v cestopise něco z historie, můžeme předpokládat jiného vypravěče v pozadí, někdy přiznaného uvozenými větami jako např.: „*Dovolte mi, abych vám prozradil, jak jsme se tohle všechno dověděli.*“¹⁸ Z některých pasáží se dovídáme, že průvodce byl vědec, profesor, neustálá byla zřejmě přítomnost tlumočnicků. Průvodci delegaci provázeli na každém kroku. To má pro povahu poznávání Číny velký význam – země jim byla nabídnuta a předchystána zejména prostřednictvím místních průvodců, což není při turistice zcela obvyklé a do jisté míry to cizince staví do pasivní role. V době komunistické vlády to také znamená, že informace byly delegaci podávány ve jménu této ideologie.

¹⁵ Tamtéž, s. 126.

¹⁶ Tamtéž, s. 206.

¹⁷ Tamtéž, s. 206.

¹⁸ Tamtéž, s. 39.

Na program delegace tak byla zařazena i slavnost národního svátku za přítomnosti čínské vlády včetně Mao Ce-Tunga. Tu popisuje Hoffmeister tak, jaká jistě byla, velkolepě. Promíchání armády, dělníků, umělců, lámaistických kněží i jeptišek díky společné myšlence se zde nejeví nijak zvláštní, rovnost je naopak nejvyšší metou, představuje manifestaci svobody, která se navíc v Číně promítla i do civilního stejnokroje. Monstrózní akce měla podle Hoffmeistera „kouzlo vkusu a poezie“. Hoffmeister se zamýšlí, jaký je to vzkaz zahraničním reakcionářům, kteří v Pekingu vidí „krvavou hrůzovládu“, a kterým podle Hoffmeistera nejde o nic jiného než o vyvolávání válek. Monstrózní akce na české delegáty působí svou velikostí tak jak má – „přiškrcuje hrdlo a žene slzy do očí“ – zcela podle násobilky všech totalitních režimů. Mao Ce-tung už není zbožštělý vůdce, ale „jeden z nás“, přítom jej ale Hoffmeister připodobňuje k velkým mudrcům staré Číny a naopak nachází i u starých mudrců předzvěsti komunismu. Podobné desinterpretací spojnice si nezdají např. se známým výkladem husitského „revolučního hnutí“ v kontextu marxistické historiografie. Slavná stará čínská filosofie je již v Číně provázána s marx-leninismem hmotně i myšlenkově: „V Konfuciově chrámu školil v roce 1924 až 1926 Mao Ce-tung první revoluční kádry.“¹⁹ Autor je spojuje jejich „pokrokovostí“, která se mu jeví nadčasová. Láma s Marxovým Kapitálem pod paží a jeptišky absolvující Kurz stranického školení. Nesourodost? Ne pokrokovost.

Autorův popis nového prostředí nebo okolí vyvolává často vizuální nebo spíše filmovou představu. Užívá krátkých vět, které popisují obklopující skutečnosti. Střídání „záběrů“ je často podpořeno viděním krajiny z auta nebo vlaku. Úsečné věty mnohdy odkazují k novým a novým skutečnostem: „Zelná políčka. Klobouky zahradníků. Zvědavost nosičů s káděmi vody. Stromy u cesty. Rota pochodujících vojáků. Skřípot dvoukolových kár. Vozík naložený košíky kuřat. Dlaždič v turbanu. Strážník v bílém stejnokroji. Všecko

¹⁹ Tamtéž, s. 151.

je jiné než u nás.“²⁰ Filmovost se zároveň střídá se statickými záběry dojmu, obrazu, pohlednice. Např. křiklavost vedrem rozpáleného Kantonu Hoffmeister popisuje podobně, jako bychom stáli před expresionistickým obrazem. Představa Šanghaje je zase spojena s tím, co ji charakterizuje nejvíce – hluk. Hoffmeister vyvolává akustický dojem slovesy jako *řvoucí, pokřikovali, houkají, zvoní, dusají, rachotí, troubí, houká*. Vždy popisuje to, co ho zaujalo na první pohled, první dojem, to, čím se dané místo nejvíce liší od jiného.

Tyto postupy, mající za cíl úspornost, ale zároveň obsažnost, a navozující dojmy různých smyslových vjemů, jsou sice charakteristikami reportáže obecně, ale výtvarný cit autora tyto pasáže ještě umocňuje a dělá z nich živoucí složku díla. Jakmile nás seznamuje s nějakým místem, je jeho styl vskutku „pohlednicový“, tzn. snažící se vyvolat co nejlépe pomocí jednoho záběru *duch* místa a na druhé straně (pohlednice) co nejobsažněji popsat *sebe* v tomto místě.

Řekli jsme již, že Hoffmeister hledá v původním umění všepronikající esenci národní povahy, jestliže pro Ameriku jsou to zjevně peníze, pro SSSR velkorysost a zároveň lidovost, tak pro Čínu nachází pojmy jako moudrost, poezie a kultura pronikající všedním životem (pohyby, oblékání, jídlo, písmo, řeč...). Tato kultura je mu zcela přirozeně důvodem skromnosti (a taky slovem, kterého se všechny diktátorské režimy bojí – jako např. USA). Zatímco z moci a velikosti Číny vyplývá čínská velkorysost a moudrost a jakýmsi oslím můstkem zcela přirozeně také skromnost, pro Ameriku toto žonglování se slovy přináší naopak velikášství a komplex nadřazenosti. Svou tezi podporuje Hoffmeister tím, že v Číně je všechno ještě násobeno tisíciletími.

Kulturu pojímá Hoffmeister široce, obrazem kulturnosti státu je pro něj např. kultura jídla, což se jeví zvláště příhodným příkladem jak ukázat, jak pokroková je Čína a jak barbarské USA. Požitek jídla prý byl přítom v Číně společný všem vrstvám (zřejmě nehledě k

²⁰ Tamtéž, s. 53.

věcnému čínskému problému – hladu) a představuje jakýsi únik od každodenního shonu (jako umění v širokém slova smyslu obecně). Požitek jídla se podobá u Číňanů požitku z umění. Hoffmeister zde tak zdůvodňuje svůj postoj, při kterém kvůli svému komunistickému přesvědčení nehodlá zavrhnout radosti z neužitečného, slasti z umění, jídla, pití a krásných žen. Zakazovat si tyto požitky je podle něj jen projev *levé úchyvky*. Hodnoty, které provází lidstvo tisíce let, přece musí být platné a Hoffmeister je obhájí. Skrze čínské tradice kritizuje zvyky Čechů, kteří tyto slasti (zvláště v duchu socialistického antihedonismu) často degradují (kultura čaje, jídla) a tím „*hluboko klesají pod lidskou důstojnost*“. Rozplývání se nad obchody s luxusním hedvábím a doslova „*stříháním kilometrů*“ této látky pro členy delegace ale zase připomínají českému čtenáři to, co v 50. letech mít nemohl – luxus.

Číňané vůbec chovají pokornou úctu k půvabu a Hoffmeister to jen schvaluje a upozorňuje, že „*prosněný čas není ztracen*“. Toto zastavení se je koneckonců nutné k tvorbě, k umění. Přímou říká: „*Toulat se krajinou, naznak snít a sledovat oblak anebo let divokých kachen, i to patří mezi ctnosti pionýrů.*“²¹ Jakoby mluvil z duše trampům, kteří ovšem komunistické vládě nikdy nebyli moc po chuti. Hoffmeister nachází poezii a básníky i v čínské vládě (včetně Mao Ce-tunga) a zdá se, že u nás mu naopak chybí. To nemá nic společného s pokusy tehdejších spisovatelů probudit básníky v obyčejných pracujících, Hoffmeister si spíše obecně stýská na to, že umění v Československu je spíše výsadou jedinců než mas, a že přirozeně neprostopuje všedními úkony jako v Číně. Za příčinu tohoto stavu označuje neschopnost zbavit se pozůstatků měšťáctví v našem uvažování.

Velikost a skromnost Číny se tak stává nastaveným zrcadlem naší české malosti. Situaci v Československu popisuje jako „*chamtivý komplex ubohosti*“, „*přežitek živnostenství a maloměšťáctví*“. Velkolepost je spojená metaforou moře – *moře paží, moře vlajek*,

²¹ Tamtéž, s. 99.

moře hlasů na říjnové prohlídce. Zdá se, že jedním z důvodů, proč nám chybí velkorysost, je i to, že nemáme moře.

Hoffmeister ve svých knihách často odkazuje na myšlenky nebo díla svých současníků a tak nabízí širší kontext kulturního povědomí, ačkoliv tak také zakotvuje své cestopisy pevně do doby svého vzniku. To nám tak ale dává možnost číst knihu jako mozaiku různých osudů, zobrazených v jednom časovém bodě vedle sebe. Osobnosti, které ve svých dílech zmiňuje nebo cituje, čekal často různý osud, některá jména zapadla nebo bylo jejich přispění k trvalým kulturním hodnotám zpochybněno. Z dnešního pohledu se může např. jeho citace z poválečného díla Zdeňka Nejedlého vedle orientalisty Jaroslava Průška jevit jako neodhadnutí potenciálu.

Osobností, ke které v Číně přilnul Hoffmeister asi nejvíce, je básník Aj Čching. Také jemu, jako ostatním osobnostem zmiňovaných v knize, přichystal život zvláštní osud. Aj Čchinga spojuje s Hoffmeisterem mnoho věcí, Aj Čching před válkou studoval malířství ve Francii, po návratu do Číny psal poezii, byl ovlivněn avantgardou, Majakovským. Kvůli účasti v levicovém odboji proti japonské invazi byl vězněn Kuontamingem. V 50. letech se účastní politických aktivit, ale podobně jako Hoffmeister zastává názor nezavrhouvat minulost umění pro budoucnost. Má s Hoffmeisterem podobné i další zkušenosti, v porevoluční Číně se ujímá práce v úřadu, všeho, čeho je potřeba, stejně jako Hoffmeister v levicovém odboji za druhé světové války. Po roce 1949 zastává vysoké funkce v oblasti umění. Slovy *„žernov funkcí už zase drtí umělce“* jakoby si Hoffmeister posteskl i nad svým vlastním osudem. Pokračuje: *„A křídla mlýna se nezastavují, dokud vítr událostí nezalehne do údolí míru. Je to danajská pocta, je-li dovoleno překrucovat úsloví, stát v čele dění a být přitom básníkem.“*²² V těchto větách možná nalzáme ten pravý důvod, proč Hoffmeister přestává psát po válce poezii a dramata, na poezii prostě nezbyvá čas. Aj Čching sice brzy vydává sbírku budovatelské poezie, absence podobných básní v díle

²² Tamtéž, s. 107.

Hoffmeistera leccos napovídá. Přátelství Hoffmeistera a Aj Čchinga nebylo také jen oficiální, Hoffmeister mu už na zpáteční cestě, v Mongolsku, píše dopis jako člověku, který mu bude chybět. Jen 5 let po setkání s československou delegací, roku 1958, je Aj Čching obviněn z „pravičáctví“ a během tzv. kulturní revoluce vězněn v různých pracovních táborech.

Vývoj osudů jeho tehdejších přátel nebo osobností, kterým vzdával hold, musel nutně na Hoffmeistera v 60. letech působit. Brzká následující masová snaha Mao Ce-tunga o tzv. Velký skok vpřed spojená s hladomorem a desítkami miliónů mrtvých a pozdější Kulturní revolucí, katastrofou dosahující zrudnosti světových válek; individuální osud Aj Čchinga, to jsou jen příklady událostí, které musely mít na jeho pozdější názory vliv. V době, kdy prohlédl, jak se komunistická vláda chová k opravdu nadaným lidem, a jak jsou propagováni druhořadí autoři, se již připravuje jeho životní prohra. Odvaha, s kterou bojoval v 30. letech proti fašismu už mu chybí. Tehdy bojoval s čistým štítem, v 60. letech měl za sebou období, které mohl i on sám považovat za cestu špatným směrem. Vývoj Hoffmeisterových politických názorů od 50. do 60. let tak souvisí právě s pohledem na umění, o které jde Hoffmeisterovi především.

Na další cestě po Číně delegace navštíví čínská „nej“ jako je Velká čínská zeď, Šao-Šan, rodiště Mao Ce-tunga. Hoffmeister na cestách hledá často český ekvivalent čínského místa, *nachází čínskou Ostravu, čínské Mánesáky*, to vrcholí v kapitole *Čínské Vinařice*, v které popisuje návštěvu obce Čang-kuo-čuan spřátelenou s JZD Vinařice, jejichž pojítkem se stal také známý emblém socialistického života – traktor, který čínské vesnici předal Václav Kopecký. Zabavení půdy statkářům a rozdělení ji mezi bezzemky Hoffmeister při popisu vesnice hodnotí jako zcela přirozenou věc a spravedlivý úkon přispívající k demokracii. Vůbec popis nového stavu této obce je veden zcela bez údivu, s dějinným nadhledem ale věty dopadají na čtenáře těžce: „*Životní úroveň vesnice se zvedá. V opuštěném chrámu*

je sýpka.“²³ V překřtěném čínském chlapci Pepíčkovvi vidí budoucnost bez hladu a bezpráví, ideu, která ani ne za 5 let vzala za své kvůli mocenskému hladu jednoho člověka.

Zvláštní zastávku tvoří město Nanking, které pohltila roku 1938 japonská armáda a masakr, který tam způsobila netřeba rozvádět. Hoffmeister popisuje město z různých stran, z historie vybírá události popravu revolucionářů na příkaz Čankajška konaných převážně v 30. letech. O masakru v roce 1939 se ale nezmiňuje, dost možná o něm ani nevěděl

Poslední místo navštívené delegací je přístav Dalnyj. Tuto návštěvu označuje Hoffmeister jako vrchol celé cesty a je pravda, že popis přístavní krajiny patří k těm nebanálním. Poprvé se jedná o větší popis přírody, která v Hoffmeisterových cestopisech nehraje nikdy hlavní úlohu. Tady na něj působí nespoutanost moře a krajiny, ve všem spatřuje onu *velkorysost*, která nám chybí. Příklad jednostranného úsudku je dobře vidět na jeho tamním uvažováním o rusko-japonské válce. Ačkoliv tyto mocnosti svedly boj o přístav ležící na území Mandžuska, Rusové jsou těmi, kdo začali poklidně budovat přístav a Japonci okupanty, i když oba státy měly stejné zájmy – mocenské (uchvátit Koreu a Mandžusko). Následná japonská *okupace* je v textu duchovně spřízněná s Německem na základě holých a beznadějně čistých domů a kasáren. Naopak Sověti stojí v Dalném opět jako strážci světa míru. Tady se vnucuje Hoffmeisterovi bizarní představa, že zatímco Sověti hlídají jeho východní hranici, v Čechách bráníme hranici západní.

V druhém vydání knihy *Pohlednice z Číny* přibylo k původnímu textu 5 nových kapitol inspirovaných Hoffmeisterovou druhou cestou do Číny v březnu roku 1955, kam jel spolu s asi stem spolupracovníků připravovat kulturní část výstavy „Deset let budování Československa“. Výstava měla v Číně velký ohlas a navštívilo ji více či méně dobrovolně obrovské množství opět té podivné směsi dělníků, školáků, vojáků, pionýrů, lámů aj. Charakter této návštěvy

²³ Tamtéž, s. 118.

Číny je odlišný, odehrává se převážně v práci v čínském prostředí a také „*po fajruntě měli jsme každý volno jít, kam chtěl, zopakovat si z gruntu Peking a Šanghaj*“.²⁴ Jak je vidět, pracovní prostředí se odrazilo i na jeho slovní zásobě. Nové kapitoly nepřinášejí mnoho nového. Zaměřuje se v nich na přítomnost a budoucnost Číny a také na minulost, v které opět připomíná hodnotu umění. Nalezneme zde ódy na sbratření díky práci a společné budování budoucnosti. Popisovaný pracovní den na stavbě nového sídliště je jako vyšitý z budovatelského výplachu mozků. Davy dělníků (muži i ženy) cvičících ráno podle hudby z tlampače (ranní čtvrthodinka), všichni ve stejném modrém oblečení, první hodina práce věnována školení a čtení novin, diskuse, každá změna stavu ohlášena gongem, dokonalé mraveniště. Přestože je vše líčeno jako velkolepé budování budoucnosti, které srovnává s první pětiletkou v SSSR, přece je vždy u Hoffmeistera cosi obludného na hromadné práci: „*Dveře stavenišť je polykaly jednoho po druhém (nosiče) jako nekonečný růženec*“.²⁵ Dělníci jsou líčeni jako *modří datli, modrá armáda*. Masa lidí zde hraje hlavní roli. Jednotlivec je proti síle lidu absolutně bezmocný: „*Těch několik, co nesouhlasilo, již utonulo v nesmírném množství jako kapka v moři*“.²⁶ Kdo nesplynul s kolektivem, rozplynul se v něm, nebo zmizel. Ani v této mase se neztratí ceněné české ručičky. Hoffmeister jmenovitě pochvaluje některé dělníky, někteří např. také dostali Mao Ce-tungův řád. K už tak skvělým vlastnostem Číňanů Hoffmeister přidává ukázněnost, poctivost, zdvořilost, občanské sebevědomí.

I v těchto nových kapitolách se ale opět obrací do minulosti prostřednictvím umění. Na výletě k hrobům dynastie Ming ho doprovází např. sochař Jan Lauda, malíř Zdeněk Sklenář. Znovu se objevuje myšlenka toho, že umění je to jediné, co z minulosti přežívá, ať už myšlenkově nebo v podobě soch, které ustály i válečné drancování.

²⁴ Tamtéž, s. 183.

²⁵ Tamtéž, s. 187.

²⁶ Tamtéž, s. 188.

Na závěr se ještě vyznává ze své lásky ke sběratelství a starožitnostem a hledání pokladů v ulici Liu-li-čchang. Sbírání starožitností, to je pro Hoffmeistera to největší dobrodružství, které se snaží vždy obhajovat. Končí se kde jinde než v Říčkách a myšlenkou, že člověk poznává svět prostřednictvím místa, kde je doma a tak často cestopisy více vypovídají o tom, jaké je to u *nás* než *tam*, protože tato dvě místa ve své mysli neustále porovnáváme, jedno vidíme objektivem toho druhého. V případě čínského cestopisu jsme ale nedopadli moc dobře.

Intermezzo: Dalekohled aneb Kdo nevěří ať tam běží

Zdá se, že úvahy načrtnuté v knize *Pohlednice z Číny*, jakoby byly doplněny v knize určené dětem *Dalekohled aneb Kdo nevěří ať tam běží*.²⁷ Ačkoliv je kniha označena formulkou „pro čtenáře od 11 let“, Hoffmeister se v ní paradoxně zabývá často mnohem „dospělejšími“ tématy než v knize *Pohlednice z Číny*, už v 1. odstavci popsanými jako *dlouhé filosofické a politické rozhovory* se svým synem Cvočkem. V knize se objevují stejné příhody nebo myšlenky z cest po Číně, což může plynout ze zcela praktických důvodů, když si uvědomíme, že cestopisné knihy v té době Hoffmeisterovi vycházejí téměř každoročně, vedle jeho už tak rozsáhlé další činnosti.

Knih *Dalekohled* začíná opět v Říčkách, č.p. 71. Už při popisu Říček je více rozvito, jak socialismus poznamenává tamní krajinu: „*Jen se dnes podívej u nás v Říčkách na pole. Je to sotva deset let, malá polička pokrývala krajinu, jako by byla samá záplata. Dnes scelené lány jsou od obzoru k obzoru.*“ Na tom by se neměnilo nic od dřívějšího popisu, kdyby nebyla dodána věta: „*Zeptej se krajinářů, oč těžší je teďka malovat malebné krajiny.*“²⁸ Kniha *Dalekohled* byla samozřejmě také cenzurována (jak o tom vypovídá korespondence s SNDK uložená v Literárním archivu), ale přesto si zde autor dovoluje lehkou kritikou zažertovat na téma různých socialistických nedostatků, což v knize *Pohlednice z Číny* bylo takřka nemyslitelné. Tak např. při situaci, kdy se děti předhánějí v tom, čí tatínek je nej- a Cvoček všechny trumfuje: „*Můj táta byl ze všech lidí v Československu nejvícekrát v Americe.*“ Hoffmeister trumfování rázně přeruší a dodává: „*Co si budou myslet čtenáři. Není na tom ani slovo pravdy a já to budu mít nakonec v kádrovém posudku.*“²⁹

Může to souviset s uvolněním ve společnosti, ale také se žánrem dětské literatury, v každém případě je zde socialismus *zlidštěn* a

²⁷ HOFFMEISTER, A. *Dalekohled aneb Kdo nevěří ať tam běží*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956.

²⁸ Tamtéž, s. 20.

²⁹ Tamtéž, s. 72.

nezapírají se zde některé jeho nedostatky jako složitost cestování či nedostupnost některého zboží, což pocítili všichni lidé.

Také kritika západních států zde není tak ostře vyhraněna, Hoffmeister zde spíše rozvíjí své obavy před přetechnizovaným světem obecně (ke kterému ale samozřejmě podle něj spějí spíše západní země). Pohádka o americkém milionáři, který vždy touží být nejbohatší, bydlet v nejvyšším domě atd. je hroživým podobenstvím, které vede ke ztrátě člověka. Končí slovy: „*Jen knihovnu tam neměl.*“ „*Proč?*“ „*On ji nepotřeboval. On nečetl.*“³⁰ Není to ale nutně podobenství kapitalismu, přestože podle Hoffmeistera kapitalismus se svým technickým pokrokem tuto cestu ke ztrátě lidství urychluje. Jednoho dne se milionář kvůli stávce obsluhujících výtahů nemůže dostat do svého bytu a potkává se s chudým ale veselým mužem, který bydlí v přízemí a stávka se ho tedy nijak nedotýká. Z pohádky vyplývá mnohé, např. to, že milionáře může porazit spojenectví revoltujících lidí, a že za peníze si není možné koupit všechno. Potud ve jménu socialismu. Z pohádky ale vyplývá také to, jak je lidstvo závislé na technice, čím bohatší, tím závislejší. Pro Hoffmeistera to vždy představuje zruďnou myšlenku. Amerika pak představuje ztělesnění této přetechnizovanosti. V tomto mechanizovaném světě pak ani nezbyvá místo pro umění.

V knize se také vyznává k lásce k Francii a k tomu, co k ní patří, dobrému jídlu i jiným slastem. Je vůbec paradoxní, jak v knize pro děti uvádí vzpomínkou slova Paula Vaillanta-Couturiera: „*když někdo rád dobře jí a rozumí vínu, když je někdo veselý a má rád lidi, hezké holky a krásné umění, tak je dobrý člověk a bude z něho dobrý komunista.*“ Smál se a říkal: „*Dej si pozor na abstinenty, nekuřáky a vegetariány!*“³¹

Knihy je tak jakýmsi obohacím ostatních cestopisů, psaná z dojmů z celého světa, ne z jedné cesty. Zatímco v čínském cestopise mu slova mnohdy naskakovala sama jako předžvýkané fráze, popisy milované Paříže v knize *Dalekohled* jsou psány zcela jiným perem.

³⁰ Tamtéž, s. 75.

³¹ Tamtéž, s. 83.

3. Made in Japan

Kniha *Made in Japan*³² začíná také v Říčkách, poklidnou atmosféru opět zvenčí naruší zpráva – tentokráte dopis z Japonska. Stejně jako u čínského cestopisu si svou cestu Hoffmeister neplánuje (ani nehradí) sám, ale je vyslán na XXIX. Mezinárodní sjezd Penklubů. Cestopis začíná článkem o Japonsku, který měl Hoffmeister dodat japonskému časopisu ještě dříve, než tuto zemi pozná na vlastní oči. Signifikantní je, že to, o čem v něm Hoffmeister píše, je zejména umění, neboť podle něj je vše, co je u nás o Japonsku známé, původu výtvarného nebo estetického. Už v tomto článku se snaží hledat a také naznačuje japonskou národní povahu, kterou je vše prodchnuto – smysl pro řád, poslušnost, vůle k dokonalosti, přesnost v rytmu, tanci i poezii (bohužel i ve vojenském kroku), hledání a nalézání podstaty věcí, což bylo blízké zejména Hoffmeisterově karikatuře. Opět jsou to vlastnosti, které jsou prodchnuty jak všedním dnem Japonců, tak uměním už od toho nejstaršího. Naznačuje také, že podobnou japonskou esenci se Evropa snažila na počátku století napodobovat (porcelán, architektura). V japonském umění i životě hledala inspiraci secese a impresionismus.

Životy Japonců podle něj charakterizují *masky* – společenské podoby sebe sama, což Hoffmeistera zajímá právě z pozice karikaturisty, jehož úkolem je právě tyto masky snímat a hledat pod nimi lidské tváře. Svůj článek končí větou: „*Jedu do Japonska a nepřeji si nic než spatřit jeho lidskou tvář.*“³³

Článek vyvolal v Japonsku velký ohlas a Hoffmeister dostal i mnoho pozvánek k dalším přednáškám o Japonsku, což se mu mimo jiné stává možností pro ironický komentář o svém životě umělce, který přes všechno schůzování nemá čas na umění (podobnou myšlenku rozvíjí i v knize *Dalekohled*): „*Od toho dne se roztrhl pytel s pozváním k přednáškám na universitách, ve Svazu spisovatelů, ve*

³² HOFFMEISTER, A. *Made in Japan. Cestopisná reportáž o zemi, kde vybuchla první atomová bomba*. 1. vyd. Praha: ČS, 1958.

³³ Tamtéž, s. 14.

*Svazu mladých spisovatelů, ve Svazu nejmladších spisovatelů, ve Svazu výtvarníků národní školy, ve Svazu výtvarníků moderní školy, ve Svazu karikaturistů všech tří škol, (...). Chodil jsem ze schůze do schůze, jako v Praze.*³⁴ Dojmy z těchto přednášek blíže popisuje v posledních kapitolách knihy, kde také znovu rekapituluje své jasné pozice v otázce Západu a Východu.

Čtenáře upozorňuje, že jeho kniha je jen o Japonsku, protože srovnávat s Československem jej dost dobře nejde, protože jde o dva různé světy. Tato kniha je ale také o velkých spisovatelích celého světa (např. John Steinbeck, John Dos Passos, Alberto Moravia, Stephen Spender). Složení delegace je zcela jiné povahy než při cestě do Číny, Hoffmeister cestuje do Japonska letadlem společně s 60 spisovateli (zejména francouzskými, belgickými aj.), což se hned odráží na stylu jeho psaní, který je od začátku lehčí, nenucenější a vtipně ironizuje rozmary spisovatelů. Celý sjezd a program se mu chvílemi jeví podobný veselému školnímu zájezdu. I kulturní doprovodný program je daleko více ve znamení požitků než návštěvy továren a pomníků v Číně. Tomu vévodí zahradní slavnosti s baletem a japonskými delikatesami nebo návštěvy nočního klubu, kde se brzo všichni spisovatelé zabydleli.

Cesta začíná v Paříži. Stejně jako v knize *Pohlednice z Číny* dozvídáme se i o anabázi letu, o místech mezipřistání (Řím, Teherán, Karáčí, Bangkok, Saigon, Tókjó). Cestování letadlem bylo v době Hoffmeistera poměrně novým fenoménem (rozvíjejícím se od 20. let 20. stol.) a změnilo jak cestování, tak cestopisy. I Hoffmeister si stýská nad tím, že letiště celého světa jsou zoufale stejná a bezútěšná a neříkají zhola nic o městech, ke kterým jsou přidružena. S cestováním letadlem zaniká i něco z dobrodružnosti starých cestopisů, vytratil se také punc výjimečné události (Hoffmeister si nepřipouští, jak privilegovaným občanem byl a jak výjimečná by byla pro obyčejné lidi možnost v 50. letech cestovat tak jako on). Zde i jinde vzpomíná na zážitky z četby našich cestopisců 19. století -

³⁴ Tamtéž, s. 15.

Kořenského a Vráze. Ironizuje i soudobou situaci cestování – vyjmenováváním množství dokladů a úkonů, kterých je k cestě potřeba: „*Podle devisy: Tomu, kdo jede do zahraničí, musíme to řádně osladit!*“³⁵, srovnáním se situací na Blízkém Východu, kde po člověku málem nechtějí ani pas. Netečnost, podle Hoffmeistera způsobená horkem, ale není idylická představa, spíše výtky k nedbalosti a výzva k reorganizaci. Cestou Hoffmeister vzpomíná, kde všude byl (např. v Indii sotva před 9 měsíci). Obdivuje starobylé město Mohendžo Daro a obhazuje jím nově vzniklá města 20. století – Brasíliu, Čándígarh, přičemž si stýská, že v Evropě pro takto velkorysé plány místo není (ačkoliv by se nabízelo zmínit tehdejší velkolepé projekty sídlišť jako Poruba nebo město Havířov).

Zpovídá se také ze svého vztahu k Indii, kde na přelomu roku 55/56 pobýval. Je to zvláštní úcta před jejími tajemstvími dosahující až strachu, představuje zemi neuchopitelnou tehdejším Hoffmeisterovým světonázorem a slouží mu jen ke cti, že to přiznává: „*její myšlenky vedou cestami, kde bych se probořil. (...) Báł bych se, že jí ukřivdím.*“³⁶

V knize Hoffmeister daleko více užívá humor plynoucí z jazyka, jakoby se opět vrátil k čapkovské linii. Metafory nejsou banální ani patetické, nepřicházejí samy jako dopověď lidového přirovnání, ale jdou blíže k podstatě a podobě dané věci. Je zde patrné, že se kniha neorientuje na to být snadno pochopitelná co největšímu počtu lidí. Zatímco o čínském malířství píše samostatnou knihu *Kuo-Chua*,³⁷ kapitoly odbornějšího charakteru o japonském umění jsou přímo součástí cestopisu *Made in Japan*. Bližší rozbor těchto kapitol by si zasloužil samostatné zpracování, zde uveďme jen to, že v nich nalezneme úvahy a výklady např. o povaze japonské krásy, o původním japonském umění nebo velmi odborný výklad o kaligrafii, který je určen spíše zájemcům o umění a čtenář se v něm dovídá např. i o sepětí japonského umění s dílem Georsese Mathieu nebo Pierra

³⁵ Tamtéž, s. 22.

³⁶ Tamtéž, s. 25.

³⁷ HOFFMEISTER, A. *Kuo-Chua. Cestopisná reportáž o čínském malířství*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1954.

Alechinského. Kaligrafie zajímá Hoffmeistera vzhledem k podstatě jeho karikaturistické práce – obojí má v základě zkratku skutečnosti.

Dalšími zmiňovanými osobnostmi, které v jiných textech té doby nenalzáme příliš často, jsou např. Edvard Munch, Hans Arp, Antonín Raymond, Mondrian, Gauguin a mnoho japonských malířů, jejichž jména zřejmě obyčejnému čtenáři neříkala vůbec nic. Toho si je Hoffmeister vědom, za jedním ze svých výčtů uvádí: „*Tento seznam nechť slouží zároveň k utvoření si představy japonských jmen.*“³⁸ Jakmile se Hoffmeister zaobírá uměním, dokáže uvažovat daleko více apoliticky. Odborná povaha kapitol předurčuje cestopis užšímu okruhu čtenářů. Paradoxem proto je, že kniha *Made in Japan* měla vyšší náklad výtisků než první i rozšířené vydání knihy *Pohlednice z Číny* dohromady.

Mapu světa však vidí Hoffmeister stále zejména politicky: „*Pod námi plul vrak Čankajškova panství, ostrov Tajvan*“, „*Vletěli jsme rovnýma nohama do japonského problému.*“³⁹ O souostroví Rjúkjú se např. vždy zmiňuje pouze v kontextu toho, že jej uchvátili Američané. Na politické situaci ve světě je zcela vážně a osobně zaujat. V Thajsku ho např. rozčilí průvodce, začínající svůj výklad o přimknutí thajského lidu k Čankajškovi a nenávisti k čínským bolševikům. Hoffmeister pak víceméně Thajce hodnotí jako líné trhany, jejichž jediným koníčkem je modlení a hazard. Lámové zde opět dopadají nejhůř – jako příživnická třída. Nejvyšším stupněm odsouzení nějakého národa je u Hoffmeistera jistě zesměšnění jeho umění. Svou kritiku pozlaceného Buddhy korunuje označením „*umělecky bezcenný panák*“. Zpochybňuje thajskou nezávislost, když říká, že země je ovládána americkým a britským vlivem, hospodářským nátlakem. Nabízí se paralela s RVHP. Komunistická strana je ale nedotknutelná ze své podstaty, ostatní strany vždy jen soupeří o moc nad chudými a pracujícími lidmi. Kdo nevidí, že komunisté činí dobro a imperialistům jde jen o peníze, je zaslepený. Jeho nedůvěra ve vše západní jde tak daleko, že obvykle zpochybní

³⁸ Tamtéž, s. 183.

³⁹ Tamtéž, s. 38.

všechny úsměvy, rozhovory i krásu žen. Přesto dává lidem, na kterých mu záleží, jakousi naději a nenápadně se snaží vystopovat střípky „prozření“ např. u západních spisovatelů.

Otázka, která byla diskutována i na sjezdu a kterou Hoffmeister dále rozvíjí, je přílišné vzájemné ovlivňování se kultur. Odsuzuje zanesení evropských uměleckých vlivů do kultury Afriky či Asie, stejně jako se dívá s úšklebkem na japonské vlivy v naší architektuře a užitém umění. Stejně tak nechápe japonskou touhu po všem evropském, v takovémto napodobování podle něj selže i národ s vysokým citem pro estetiku. Mluví zde jako pravý sběratel, pro kterého je původnost tou nejvyšší metou. Hoffmeister představuje typ turisty, který by nejraději viděl vše zakonzervováno. Zde opět připojuje své přesvědčení, že jen *původní* může přerůst svou dobu.

Svůj postoj ke kolonizaci vysvětluje už v disputaci s Cvočkem v knize *Dalekohled* a vztah k umění zde stojí v základu, protože kolonizace vždy přináší do kultury nové prvky, které dokonce mohou převážít původní. Ať už je to Francie nebo Amerika, jejich zájmy v Asii Hoffmeister hodnotí stejně – téměř jako invazi. Je přesvědčen, že spíše než kulturu přináší kolonizace nekulturu, neřesti a umělost. Import nové kultury je pak začátek zhouby.

Stejně tak není zcela pozitivní ani jeho vztah k obecnému turismu. Zřejmé jsou jeho pochyby o tom, že obyčejný turista je vůbec schopen ocenit velikost umění, které má před očima. Toho spíše zajímají senzace a suvenýry, často se v neznámém prostředí chová zcela nevhodně. Už v knize *Pohlednice z Číny* přirovnává velkou část turistů k vandalům památníků, zanechávajících primitivní podpisy na památkách. V Thajsku volí příhodný obraz pro jejich zesměšnění: „*Opičky a papoušci se dávají ochotně s turisty fotografovat.*“⁴⁰

Ačkoliv často mluví a posuzuje slůvkem *my*, není tak zcela jasné, za koho kromě sebe ještě promlouvá. Názorově pochází ono *my* z „tábora míru“, jmenovitě ale Hoffmeister neuvádí, o jaké

⁴⁰ Tamtéž, s. 32.

spisovatele jde, dozvídáme se jen to, že SSSR svůj Penklub nemá, a proto je *naše* postavení slabší a *my* jsme v menšině.

Hoffmeister, stejně jako v Číně, hledá i v Japonsku fluidum, které vším prostupuje, poprvé jej pojmenovává ve styku s přírodou, která se zdá být dokonalou zahradou a přichází na to, že nic není v Japonsku nahodilé. Vše je uzpůsobeno požadavku dokonalé krásy, které vévodí nedostižná hora Fudži, jediná nepolapitelná královna, kterou nelze svázat řádem. Vůbec se Japonský život tematizuje jako divadlo, stavba scény společenských všedností, i příroda je přetvořena k větší působivosti. S tím souvisí i japonský náhled na sebevraždu jako na velice čestnou záležitost. Velký počet sebevrahů vrhajících se do kráteru sopky sice vyvolává hrůzný, ale estetický obraz (sebevraždou končí v roce 1972 svůj život mimo jiné i předseda japonského Penklubu a pozdější nositel Nobelovy ceny Jasunari Kawabata, s kterým se Hoffmeister blíže poznal díky jejich společné zálibě v sběratelství)

Dalším zjevem je neustálá přítomnost hrůzy ve všem japonském (skrytě, trvale, mlčenlivě) a smysl pro detail. Vše by se dalo shrnout slovem dokonalost, z čehož vyplývá i ona hrůznost, nepřirozenost. Tuto blízkost děsu spatřuje jak v přírodě (nejvíce vyniká asi v kontrastu klidné krajiny a časované bombě v podobě sopek), tak v přízvuku, poezii a malířství zejména – zdá se, že co je bytostnou povahou umění, to je podstatou národní formy a naopak. Tento odvěký životní pocit je ještě znásobený výbuchem atomové bomby.

Japonskou neustálou koexistenci krásy dokonalosti a hrůzy přirovnává ke Kafkově myšlenkovému pojetí: „*pochopil životní napětí v prostředí, kde za úsměvným štěstím krásy číhá zubatá byrokracie hrůzy, zanechávajíc i v panenském sněhu stopy razítek.*“⁴¹ Kafka je zmiňován i na dalších místech, což lze brát jako výjimečný úkaz soudobé knižní produkce. Hoffmeisterovy úvahy o podstatě všeho japonského, o odkrytí masky Japonska, jdou mnohem dále než u

⁴¹ Tamtéž, s. 48.

cestopisy z Číny. Čínu si zamiloval, ale její masku odkryl zejména prostřednictvím jiné masky – socialismu.

Líčení samotného sjezdu Penklubu je podáno s lehkou sebeironií ke spisovatelské obci, ke které se schůzování příliš nehodí. Vážněji rozebírá hlavně těžkou úlohu levicových spisovatelů, proti kterým je tisk v západních zemích zaujatý, zatímco vůči západním spisovatelům shovívavý. Dokonce tvrdí, že jakmile vyřknou někteří západní spisovatelé něco pokrokového, tisk jejich výroky „*omlouvá pravidelně jejich mimořádnou originalitou*“. Přesto uznává, že jsou jména, která něco znamenají v celém světě, i když se neubrání tomu vkládat jim nenápadně do úst „pokrokové“ názory tak jako Johnu Steinbeckovi, pro kterého odsouzení vykořisťování lidí bylo prosto jakékoliv ideologie. To uznává i Hoffmeister, přesto zdůrazňuje, jak jsou jeho myšlenky podobné ideálům komunismu. I spolu s ním jde lidstvo „*tam, kam jdeme my*“. Někteří autoři ale neobstojí vůbec, je příznačné, jak odlišného ražení jsou pro něj Faulkner a Steinbeck, ačkoliv oba vychází ze základů přirozeného humanismu. U Steinbecka ale jeho sociální témata lákají. Faulknerově oblíbenosti v Japonsku Hoffmeister nerozumí, jeho knihy označuje jako chmurné a bezvýchodné: „*Knihy, které dočteny se zavírají jako křídla žalárních dveří.*“⁴² Stejně tak referuje o oblíbenosti Franze Kafky v Japonsku a na tuto skutečnost upozorňuje jako na něco, na co přece jen může být český národ trochu hrdý, ačkoliv právě v 50. letech byl u nás Kafka autor zavrhaný a jeho přijímání se dělo jen hodně pozvolna. Kafka je sice trochu jednostranně hodnocen jako spisovatel, který prohlédl skrz obludnost své doby, ale už to, že je šířeji zmiňován, je úspěch. Jeho oblibu Hoffmeister vysvětluje zvrácenou mentalitou mládeže, z kterého každý přeci jen vyroste. Mládež má u něj ale také vždycky velký potenciál, takže i jeho pohled na Kafku v tomto směru není jednoznačný. Japonci podle něj také Kafkovi rozumí, protože byli poraženi a prožili Hirošimu.

⁴² Tamtéž, s. 63.

Západní spisovatele si často dobírá kvůli jejich politickým názorům nebo rozmarům. Je to ale kritika smířlivá, ironická, otevřená diskusi, ne zcela odsuzující, pramenící zřejmě z dlouhých rozhovorů. Je to do jisté míry dáno tím, že politické uvažování spisovatelů se odehrávalo na obecné, idealistické rovině, shodující se nad jakýmsi člověčenstvím, které nás všechny spojuje. Tak je Hoffmeister připraven se ohradit i proti levicovému tisku, který ironizuje velké západní spisovatele. Ale od pacifismu a humanismu není u Hoffmeistera nikdy daleko ke komunismu.

Dalším ze spisovatelů, které blíže představuje, je John Dos Passos, přičemž zmiňuje jeho „neslavný“ vývoj od levicového intelektuála k rozchodu s komunismem. Přesto mu podsouvá, že na svůj pobyt v Moskvě nemůže zapomenout „*ať dělá co dělá, ať dělají co dělají*“. Jeho obdiv k ruskému divadlu, filmu zde Hoffmeister desinterpretuje jako (možná nevědomý) obdiv ke všemu sovětskému. Pravdou ale je, že John Dos Passos se po válce zcela přimknul k pravici, tak jak ji reprezentoval např. senátor Joseph McCarthy. Passosův politický názor je přesto shrnut ve slovech: „*Lační po tom, co ztratil. Po obrození světa.*“⁴³

Penklub byl založen s myšlenkou vzájemné pomoci spisovatelů ze všech koutů světa a literatury, která dokáže jednat a spojovat spisovatele v boji za svobodu slova. Právě konání sjezdu v Japonsku se však Hoffmeisterovi stává příhodnou možností zdůraznit, že všichni spisovatelé budou muset jednou sami přijít na to, že literatura má především sloužit míru. Z toho, jak neustále připomíná výbuch atomové bomby, a nejen z toho, je jasné, kdo podle něj této myšlenky neslouží. Podle Hoffmeistera se sice obě poloviny světa pokládají za „tábor míru“, ale použití atomové bomby ukázalo, kdo se nemůže nazývat jinak než „válečným štváčem“. Jen oni si vytvořili svou železnou oponu. Patovou myšlenkovou situaci nejlépe charakterizuje aforismus Johna Steinbecka, který Hoffmeister uvádí spíše ve svůj

⁴³ Tamtéž, s. 93.

prospěch: „*Všichni lidé mají jednu společnou vlastnost: jsou dobří a ti ostatní z čubky syni jsou zlí.*“⁴⁴

Zvláštní kapitolou, které si Hoffmeister všímá, je povaha japonského filmu (v té době velmi slavného), který mu splývá s japonským všedním životem (to souvisí i s dramatičností, o které jsme mluvili výše) – obojí usiluje o dokonalé záběry, takže se vlastně shlédnutí patetického dramatu v kině může zcela prolnout s všedním dnem. Film také odpovídá spojení dvou japonských fyziognomií – starobylých zásad dramatičnosti a nejmodernější techniky. Upozorňuje ale na to, že bohužel i ve filmu bylo Japonsko ovlivněno hollywoodskou produkcí, v které Hoffmeister nevidí nic jiného než firmu lačnicí po zisku. Přitom povaha japonského filmu je zcela jiná, podobná povaze japonské krásy: „*Dohnat lyrickou báseň barev a stínů, lásek a květin až na kraj pekelné propasti plamenů zla a zloby zločinců, je vrozenou zálibou japonských umělců.*“⁴⁵ Potřeba dramatického závěru je další z odkrytých japonských podstat; drama vyrůstající z napětí mlčení a z nehybnosti, sebevražda, to vše spolu souvisí.

Požadavek vysoké estetiky se uplatnil významně také v dějinách japonské prostituce, které Hoffmeister blížeji rozvádí, což je v soudobé antierotické oficiální literatuře opravdu nezvyklé. Popisuje vykřičenou čtvrť Jošiwaru, která sice nebyla součástí oficiálního programu, „*ale v nezřízeném pudu po sebevzdělání doháněli účastníci sjezdu z vlastní podnětnosti a pile tyto mezery v programu.*“⁴⁶ Hoffmeisterův věrný popis čtvrti svědčí o jeho účasti na těchto výpadech, i když jeho zájem je namířen spíše do minulosti, kdy prostituce zahrnovala mnohem vznešenější věci, zejména umění. Provázanost této čtvrti s výtvarným uměním vidí např. v osobě slavného malíře Hokusaie, který zde maloval své reklamy na veřejné domy a portréty žen. Tento umělec také ovlivnil francouzské impresionisty. Hoffmeister také vysvětluje rozdíly mezi vznešenými

⁴⁴ Tamtéž, s. 60.

⁴⁵ Tamtéž, s. 83.

⁴⁶ Tamtéž, s. 85.

oiran, *gejšou* a jinými. Z jeho výkladu se dovídáme, za kolik jenů je možno si najmout gejšu, ale také to, že mezi gejšou a nevěstkou je velký rozdíl. Jošiwara v době jeho návštěvy se mu jeví jen jako doupe postrádající tradici, navíc okupované zejména americkými vojáky, námořníky a opilci. Jeho výklad o Jošiwaze se prolíná po japonském způsobu s filmem *Takekurabe*. A zážitky z kina se prolínají opět do gest a nálady při setkání s ostatními spisovateli.

Zdá se, že z ostatních spisovatelů zůstává Hoffmeister v Japonsku nejdéle. Se svými přáteli – japonskými novináři navštíví zcela neturistický ostrov Ošima, setkává se i se svým známým z Cambridge a má tak příležitost nahlédnout i do všedního dne japonských rodin. Stejně jako v čínském cestopise, mnoho informací v knize je podáno tlumočením jeho průvodců, opět přiznaných jen na některých místech jako např. tímto způsobem: „*pan John Išizaki je otevřená encyklopedie*“.⁴⁷

V kapitolách, kde se blížeji zabývá japonským uměním a povahou japonské krásy, blíže specifikuje další japonské ryzí vlastnosti. Jedním z nich je hrdinství. Odvěké hrdinství ve válce je nahrazováno hrdinstvím v práci, souvisejícím s disciplínou. Právě tento život svázaný kázní ještě více násobí okamžiky dramatických výbojů. Jak už jsme uvedli, stejně jako v umění, tak i ve všem japonském se latentně skrývá okamžik veliké hrůzy a ukrutnosti. Zde ve válečných nájezdech a krutosti k zajatcům, tak i k sobě samým. Evropský pohled na různé druhy bizarních sebevražd (*harakiri*) zde Hoffmeister vtipně ironizuje jako „*přehnaný způsob sebekritiky*“. Pracovitost Japonců se mu ale zároveň jeví jako jeden ze střípků, které tvoří nové lidstvo.

Budoucí vývoj Japonska pod vlajkou USA se mu zdá obludný také proto, že by se mělo stát říší techniky a technokracie. Jeho pohled na techniku je dvousečný, jednak si uvědomuje její prospěšnost v industrializaci a v její roli při pokořování přírody, což mu přijde fantastické, jednak se jí velmi obává kvůli ztrátě lidství. Buddhismus, meditace, čajové obřady, to jsou podle Hoffmeistera prostředky, které

⁴⁷ Tamtéž, s. 106.

užívají Japonci ke zmírnění neklidu civilizace, kterou jsou zahlceni. V tomto směru je jeho pohled na buddhismus, jakožto specifické náboženství směřující k filosofii života, smířlivý. Mnichové a církve u něj ale mají vždy na paměti jen živobytí bez práce. Budoucí svět se mu jeví jako svět bez náboženství, protože náboženství je založeno na starých a překonaných základech.

Podobně jako v knize *Pohlednice z Číny*, hledá v Japonsku prapůvodní umění, tzn. ještě před příchodem buddhismu do země. Nachází jej např. v soškách Haniwách, které se zřejmě přidávaly do hrobu, a jejichž potřeba vymizela právě s příchodem buddhismu a novým způsobem pohřbívání. Klade velký důraz na to, že Haniwy jsou ještě nenakaženy cizím vlivem. Jen umění zcela původní je národní. Ve výkladu o původním umění připodobňuje japonskou potřebu „*vyplnit plochu vzorem*“ k umění indiánských národů a k podstatě umění vůbec.

Hoffmeister se ve svém cestopise snaží najít dokonce ještě širší analogii - mezi národem a místem, kde žije; tak např. přirovnává japonské muže k japonské přírodě a k japonským sopkám, které jsou po většinu času klidné, líbezné a usměvavé, ale ve skutečnosti představují nezkrotné živly.

I v japonském cestopise se vyznává ze své lásky k sběratelství, dokonce přiznává zřejmě nelegální vývoz starožitností z Číny, protože v knize *Pohlednice z Číny* tvrdí, že takovýto vývoz je přísně zakázán: „*Když jsem si jednou vezl z Číny s Janem Laudou domů kachnu, pálenou hezkých pár století před Kristem.*“⁴⁸ V duchu seabemrskáčství dodává, že jde vskutku o materiální hamižnost, nutkání po vlastnění předmětu. Sběratelství starožitností je jeden z druhů slasti, o kterém dále říká: „*Socialistická společnost tyto vlastnické pudy neschvaluje, s výjimkou manželství s krásnou ženou.*“⁴⁹ Na obranu sběratelů ale připomíná, že bez takovýchto lidí by nebyly muzea a věděli bychom méně o naší minulosti. Jestliže umění ztrácí svou národnost, nemůže být ani mezinárodní a

⁴⁸ Tamtéž, s. 144.

⁴⁹ Tamtéž, s. 144.

Hoffmeister jej označuje za bezpohlavní, nudné. Japonského umění si cení proto, že jej tato situace nemůže potkat.

Závěr

Adolf Hoffmeister ve svých cestopisech z 50. let 20. stol. spojuje dva, zdálo by se, nespojitelné světonázory – komunismus a kosmopolitismus. Jen jako politicky angažovaný mohl cestovat po celém světě a své dojmy předávat čtenářům v podobě cestopisů, článků nebo přednášek. Svými texty přispíval k propagaci a šíření bratrské pospolitosti socialistických zemí a k očerňování zemí západních, zejména Spojených států. Přesto jeho cestopisy z řady oficiální literatury 50. let vybočují. Za oponou ideologie se skrývá opravdový zájem o původní národní umění, hledání podstaty národa a nejvlastnějších charakteristik, zájem o člověka, tradice a výjimečnost. V těchto okamžicích se snaží být ve svých knihách opravdu poctivý a dobírat se podstat věcí, které mají obecnou a všeprostopující platnost a jako takové jsou životné i pro dnešní čtenáře.

Seznam literatury

- GALUŠKA, M., HOFFMEISTER, A. *Tři měsíce v New Yorku*. Praha: RP, 1951.
- HOFFMEISTER, A. *Dalekohled aneb Kdo nevěří ať tam běží*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956.
- HOFFMEISTER, A. *Kaleidoskop*. K vyd. připravil J. Dvořák. Praha: Labyrint, 2004.
- HOFFMEISTER, A. *Kuo-Chua. Cestopisná reportáž o čínském malířství*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1954.
- HOFFMEISTER, A. *Made in Japan. Cestopisná reportáž o zemi, kde vybuchla první atomová bomba*. 1. vyd. Praha: ČS, 1958.
- HOFFMEISTER, A. *Pohlednice z Číny. Malá knížka o velké Číně*. 1. vyd. Praha: ČS, 1954.
- HOFFMEISTER, A. *Pohlednice z Číny. Malá knížka o velké Číně*. 2., rozšířené vyd. Praha: ČS, 1956.
- Adolf Hoffmeister (1902 – 1973)*. K. Srp (ed.). Praha: Gallery, 2004.
- KOPF, M. *Odpusťte, že žiju*. In: *Revolver Revue*. Přel. Tomáš Pospiszyl. č. 49/2002.
- MACURA, V. *Šťastný věk (a jiné studie o socialistické kultuře)*. K vyd. připravili K. Kouba, V. Schmarc a P. Šámal. Praha: Academia, 2008.
- Sto moderních básníků*. Uspořádal A. Kroupa. Praha: ČS, 1967.

II.

Adolf Hoffmeister – úvod k osobnímu fondu

Narodil se 15. srpna 1902 v Praze a zemřel 24. července 1973 v Říčkách v Orlických horách.

Spisovatel, karikaturista, publicista, cestovatel, významná osobnost kulturního života, spoluzakladatel Devětsilu, to jsou jen některé z často jmenovaných charakteristik. Adolf Hoffmeister byl světoběžník s širokým zájmem o různé oblasti kulturního dění a jeho pozůstalost v Literárním archivu to jen potvrzuje. Jeho próza, poezie, fejetony, karikatury, to vše je prodchnuto hravostí a lidumilným humorem. Často i odborné články jsou odlehčeny nějakou jazykovou hříčkou nebo vtipnou vsuvkou. Adolf Hoffmeister ovládal několik světových jazyků a přátelil se s velkými zahraničními osobnostmi jako byli G. B. Shaw, V. Majakovskij, J. Joyce, J. Steinbeck, B. Pasternak, J.- P. Sartre, N. Guillén a mnoho dalších. Na svých cestách se setkal např. i s Che Guevarou, kreslil Fidela Castra. Vybaven znalostí cizích jazyků, širokým kulturním rozhledem a uměním psát poutavě a s lehkostí, tvořil díla, která pro tehdejšího čtenáře představovala mimo jiné i zdroj informací o exotických zemích, známých osobnostech a světovém kulturním dění. V cizích jazycích (hlavně v angličtině a francouzštině) je psáno i mnoho dokumentů z pozůstalosti v Literárním archivu.

Doklady a korespondence s korporacemi představují pro badatele dokumenty k jeho výstavní a veřejné činnosti, spolupráci s nakladatelstvími a četnými zahraničními institucemi. Nejrozsáhlejší je korespondence s Greenberg : Publisher, která ukazuje, jak se Hoffmeister snažil spisovatelsky prosadit v USA během emigrace za 2. světové války. Odeslaná korespondence obsahuje mimo jiné i kopie dopisů T. Mannovi, Ch. Chaplinovi, L. Feuchtwangerovi., F. Werfelovi.

Největší část pozůstalosti (21 kartónů) zabírají rukopisy, od poezie, prózy, divadelních her, článků a projevů, které jsou děleny tématicky, až po posudky, zprávy, překlady a poznámky. Tématické dělení článků naznačil sám Hoffmeister řazením do složek. Rukopisy se v převážné většině vyskytují ve více verzích jako koncept, rukopis a strojopis. V oddíle poezie nalezneme velké množství i nepublikovaných epigramů a příležitostných básní, oddíl prózy a divadelních her zahrnuje také několik neznámých nedokončených prací. Šíře oblastí zájmu jeho článků a proslovů je udivující, od výtvarného umění, literatury, divadla a filmu, přes kulturně-politické články a proslovy o SSSR a Americe, až po různé fejetony a reportáže. Z článků a proslovů si lze dobře udělat obrázek o významném veřejném působení A. Hoffmeistera i o vývoji jeho politických názorů. Zároveň jsou protkané mnohými vzpomínkami a historkami o českých umělcích a podávají tak daleko širší obraz tehdejšího života. V oddíle Z Ameriky a o Americe nalezneme proslovy a inscenace pro českou sekci amerického rozhlasu.

Oddíl tisků není rozsáhlý, mimo jiné zahrnuje několik pozvánek na Hoffmeisterovy výstavy a prezidentská pozvání (K. Gottwalda, E. Beneše) adresovaná A. Hoffmeisterovi na různé společenské akce na Pražském hradě.

Oddíl výstřižků zahrnuje výstřižky vlastních článků a karikatur z domácího tisku, mimo jiné pak větší soubor výstřižků fotografií a ilustrací s politickou tematikou otištěných v amerických novinách.

V oddílu fotografií se nachází soubor více než 1300 fotografií výhradně cizích karikatur, kreseb nebo portrétů osobností.

V oddíle varií nalezneme jen několik kusů Hoffmeisterových kreseb.

Pozůstalost Adolfa Hoffmeistera je uložena ve 27 kartónech a zpracována pod přírůstkovým číslem 112/71.

Doklady

vyúčtování prodeje jarní výstavy z roku 1922

1 list

podmínky o obrazech do komise pro Aventinskou mansardu z roku 1927

1 doplněk k podmínkám a 1 kopie doplňku

3 ll

smlouva s nakladatelstvím Kmen z roku 1929

2 ll

smlouva s Literárními novinami z roku 1930

2 ll

smlouva s vydavatelstvím Družstevní práce z roku 1931

2 ll

smlouva o vydání knihy Světobol z roku 1931

koncept

1 list

smlouva s divadelním a literárním zastupitelstvím Centrum z roku 1932

1 list

seznamy kreseb a ilustrací zapůjčených různým výstavám, institucím aj. z let 1934 - 1939 a b.d.

17 ll

vyúčtování tantiémů za hru Anna sagt nein z roku 1936

1 list

stvrzenky o doručení pošty Adolfa Hoffmeistera pro Greenberg : Publisher z roku 1941

2 ll

smlouva a účty s Greenberg Publisher z let 1941 - 1942 a b.d

7 ll

jako autorův svědek smlouvy podepsán Jan Werich

různé účty a výpočty z let 1941 - 1948 a b.d.

4 ll

daňové, mzdové aj. dokumenty z USA z let 1942 - 1945 a b.d

29 ll

příloha: 1 dopis od United States Civil Service Commission z roku 1943

adresovaný Office for Emergency Management

průkaz člena The American National Red Cross z roku 1943

1 list

oběžník zaměstnancům Office of War Information z roku 1945

2 ll

autograf Adolfa Hoffmeistera z roku 1946

1 list

návrh vládního usnesení o složení delegace na Mezinárodní konferenci o svobodě informací z roku 1948

1 list

přehled o vzdělání, zaměstnání a činnosti Adolfa Hoffmeistera [do roku 1948]
1 list

průkaz účastníka zasedání IX. sjezdu KSČ z roku 1949
1 list

podací lístek k dopisu od Adolfa Hoffmeistera pro MZV z roku 1950
1 list

vyplněný dotazník pro Ministerstvo zahraničních věcí
1 list

Doklady cizí

Vrba František:
medicínský recept od Mudr. Karla Steinbacha
1 list

Korespondence vlastní

přijatá

osoby

Bernfeldová Edita	1	1945
Blažková Jarmila	1	1963
příloha: revue Dějiny a současnost roč. V., č.6, 1963 s článkem Jarmily Blažkové 1 kus		
Budín St.[anislav]	1	1945
Fuchs Bohuslav	1	1938
Fuchs Henry	1	[1944]
anglicky		
[Klusák Milan]	1	1949
Krütznér E.	1	1930
Massé Georges	2	b.d.
na 1 navštívence připsána adresa nezjištěné Jacqueline francouzsky		
Matoušek ...	1	1950
nezjištěná Nina	1	1964
rusky		
nezjištěný Fr.	1	1941
nezjištěný	1	1943
anglicky		
nezjištěný [Tichý]	1	1929
nezjištěný	1	[1941]
anglicky		
[Novotný] Kamil	1	1930
Perris Donald	4	1941 a b.d.
příloha: k dopisu b.d. připojen dodatek a zpáteční adresa anglicky		
Procházka Vladimír	1	1930

Soupault Philippe francouzsky	1	1955
Stránský Jaroslav	1	1930
Svatošová M. příloha: programové prohlášení Kulturní obce strojop. kopie, 4 ll	1	1945
Štech V.V. příloha: přihláška na Uměleckou výstavu v Jugoslávii 1 list	1	1938
[Taufel Jiří]	1	1950
Thornton Willis anglicky	4	1941
Trémel Georges připojeny rkp. přípisky francouzsky	1	b.d.
Vrba František příloha: opis dopisu od Charles Chaplin Studios z roku 1950 adresovaný Františku Vrbovi strojop., 1 list anglicky	1	1950
Weatherallová Maria	1	[1930]
Zamazal Josef	1	1954
korporace		
Akademický klub Benešov	2	1934
AMU, filmová fakulta - Praha podepsán Jaroslav Bouček	1	1958
Association of Writers for Intellectual Liberty - Londýn anglicky	1	1938
Atheneum, čl. společenský klub v Praze příloha: k dopisu z 1. března připojena Pravidla o zakupování uměleckých děl na účet členského příspěvku strojop., 1 list	2	1938
Aventinum, nakladatelství dra Ot. Štorcha Mariena - Praha příloha: k dopisu z 19. června 1929 přiloženy 2 smlouvy a 1 kopie smlouvy strojop., 2 ll, strojop. kopie, 1 list	7	[1923] - 1930
Book-of-the-Month Club - New York anglicky	1	1942
Borový František, nakladatelství - Praha	1	1938
Centrum, divadelní a literární zastupitelství - Praha příloha: vyúčtování za hru Kavárnička z roku 1932 1 list	1	1933
Comité Mondial contre la Guerre et le Fascisme - Paříž francouzsky	1	1938
Common Ground - New York příloha: To American Writers and Literary Agents strojop., 3 ll anglicky	1	1941

Czechopress připojen přípisek Adolfa Hoffmeistera anglicky	1	1942
Československá informační služba - New York podepsán Ernest Šturm	1	1945
Československé divadelní a literární jednatelství - Praha	2	1949
Československý generální konsulat v New Yorku příloha: k dopisu z 4. února přiloženy informace o výstavě Czechoslovak living art strojop., 1 list	2	1942
Československý rozhlas - Praha	1	1955
Československý spisovatel, redakce - Praha	1	1950
Der Simpl - Praha německy	1	1934
Družstevní práce, skupina Chrudim	1	1935
Družstevní práce, vydavatelstvo - Praha	1	1934
Dům umění v Moravské Ostravě příloha: vyúčtování výstavy A. Hoffmeistera a Ant. Pelce v Domu umění z roku 1937 strojop., 1 list	1	1938
Evropský literární klub - Praha	1	1937
Filmklub, klub filmových referentů a publicistů - Praha	1	1930
Galerie d'art contemporain - Paříž francouzsky	2	1929
Gentleman, ilustrovaná revue moderního muže - Praha	1	1925
Greenberg : Publisher - New York příloha: k dopisu z 27. srpna 1941 připojeny poznámky k vydání knihy Animals are in cages strojop. kopie s rkp. poznámkami, 2 l anglicky	24	1941 - 1943
Hollar, sdružení českých umělců grafiků - Praha	2	1954
Imperial War Museum - Londýn příloha: informační leták Imperial War Museum 1 list anglicky	1	1943
John Lane The Bodley Head - Londýn anglicky	1	1942
klub Přítomnost v Příbrami příloha: seznam umělců přizvaných k výstavě strojop. kopie, 1 list	1	1939
Kmen, klub nakladatelů - Praha příloha: strojop. kopie dopisu 1 list	1	1937
Kultuur 1934 - Amsterdam francouzsky	1	1934
Kuncíř Ladislav, nakladatel a knihkupec - Praha	1	1927
League of American Writers - New York anglicky na zadní straně dopisu rkp. vzkaz nezjištěného Jana (spolubydlící ?)	1	1942
Le Rire - Fantasio - Paříž francouzsky	1	b.d.
Lidové noviny, redakce - Brno	1	1924

Lidové noviny, redakce - Praha podepsán Eduard Bass	1	1929
Lidové noviny, šéfredaktor - Praha	2	1928 a 1930
Little, Brown and Company, Publishers - Boston anglicky	1	1942
Local Board - New York anglicky	1	1943
Mánes, spolek výtvarných umělců - Praha	2	1926 a 1937
Masarykův lidovýchovný ústav - Praha	1	1930
Melantrich, nakladatelství - Praha	2	1929
Městské divadlo v Plzni, ředitelství	2	1933
Ministerstvo informací - Praha	1	1949
Ministerstvo informací a osvěty - Praha	1	1950
Ministerstvo národní obrany - Praha	1	1938
Ministerstvo školství a národní osvěty, výstavní komise - Praha	2	1934
Ministerstvo zahraničních věcí RČS - Londýn	1	1941
Ministerstvo zahraničních věcí RČS - Praha	4	1928 - 1934
Místní národní výbor Stránčice nakladatelství Sfinx - Bohumil Janda - Praha příloha: k dopisu z roku 1937 připojeno vyúčtování strojop., 1 list	2 4	1950 1930 - 1937
New Yorkský Denník - New York	1	1944
Nová doba - Chicago	1	1942
Obzina, F., knihtiskárna a nakladatelství - Vyškov na Moravě příloha: otisky štočků s rkp. poznámkami 2 II	1	1930
Okresní osvětový sbor v Kolíně	1	1936
Osvobozené divadlo - Praha hlavičku dopisu z roku 1932 navrhnul Adolf Hoffmeister	2	1926 a 1932
P.E.N. klub, sekretariát - Praha částečně osobní dopis jménem Jiřiny Tůmové příloha: letáky P.E.N klubu 5 II	1	1938
PM, New York Daily - New York anglicky	1	1941
Prager Presse - Praha	1	1926
Radiojournal - Praha na zadních stranách dopisů Pravidla pro účinkování v rozhlase	2	1937 - 1938
Readers' Union - Londýn anglicky	2	1938
Sdružení jihočeských výtvarníků - České Budějovice	1	1933
Shakespeare and Company - Paříž anglicky	1	1928
Simon and Schuster, Publishers - New York anglicky	2	1942
Skupina výtvarných umělců v Brně	1	1933

Společenský klub v Praze (pozdější Atheneum)	1	1930
příloha: Pravidla o zakupování uměleckých děl na účet členského příspěvku strojop., 1 list		
Společnost pro hospodářské a kulturní sblížení s SSSR - Praha	1	1933
Společnost pro hudební výchovu - Praha	1	1935
Srdce Alois, nakladatelství - Praha	1	1926
Státní nakladatelství dětské knihy - Praha	6	1954 - 1955
příloha: k dopisu z 16. prosince 1955 připojeny návrhy na změny v rkp. knihy Dalekohled strojop., 1 list		
Svaz československých spisovatelů - Praha	5	1949 - 1950
příloha: k dopisu z 23. března 1949 připojena Zpráva o sjezdu čs. spisovatelů strojop. kopie, 4 ll		
Svaz československých výtvarných umělců - Praha	2	1948 a 1963
příloha: k dopisu z roku 1963 připojen dokumentační materiál o Dino Abidinovi 2 tisky z výstav, výstřižky z franc. novin, 3 ll		
Svaz přátel SSSR v Čsl. - Praha	1	1934
Svoboda, F., nakladatelství - Praha	3	1922 - 1926
Syndikát československých novinářů - Pardubice	2	1934
Syndikát českých spisovatelů - Praha	1	1949
The New Yorker - New York	1	1941
anglicky		
Topič, F., nakladatelství - Praha	2	1929
Topič, F., nakladatelství - Praha	1	1939
příloha: průvodka k zaslaným kresbám 1 list		
Umělecko-průmyslové museum - Praha	1	1938
Universum, literární agentura Boh. Perlíka - Praha	1	1938
U.S. Department of Justice - Buffalo	1	1941
anglicky		
U.S. Treasury Department - New York	1	1945
ÚV KSČ, kulturní a propagační oddělení - Praha	1	1945
Východoslovenské muzeum v Košiciach	1	1929
Vyslanectví Československé republiky - Mexiko	1	1949
podepsán Norbert Frýd		
Vyslanectví Československé republiky - Paříž	1	1949
Vyslanectví Republiky československé v Bruselu	3	1929
Výstava československého umění v SSSR - Praha	2	1937 - 1938
Výživa lidu, redakce časopisu - Praha	1	1962
na zadní straně dopisu připsána odpověď Adolfa Hoffmeistera		
příloha: článek Pítí čaje		
rkp. koncept, 6 ll		
rkp., 12 ll		
2 strojop. kopie, 10 ll		
Women's National Republican Club - New York	1	1942
anglicky		
Zemské divadlo v Brně - ředitelství	1	1933

V. Tavola Rotonda Est-Ovest - Řím	1	1961
příloha: Conclusions de la V. Table Ronde Est - Ouest		
kopie, 4 ll		
francouzsky		

odeslaná

osoby

=> Aragon [Louis]	3	1938 a b.d.
francouzsky		
=> Bergamin Jose	1	1941
francouzsky		
=> Clementis Vladimír	1	1949
=> Feuchtwanger Lion	1	1941
německy		
=> Chaplin Charles	1	1949
anglicky		
=> Jefremovič Alexander	1	b.d.
rusky		
=> Mann Thomas	1	1941
německy		
=> Masaryk Jan	1	1941
=> nezjištění L. a S.	1	[1945]
anglicky		
příloha: různé poznámky, 2 ll		
=> nezjištění Rosa, Herb a Sasa	1	b.d.
anglicky		
=> nezjištěný [Američan]	1	b.d.
anglicky		
=> nezjištěný editor japonského časopisu Asahi Shimbun	7	1957 a b.d.
příloha: k dopisu z roku 1957 připojen článek Some impressions of Japan nature		
rkp. koncept, 7 ll		
rkp., 8 ll		
anglicky		
=> nezjištěný [Jean Lurcat?]	3	1963
příloha: stať La tapisserie contemporaine		
strojop. kopie ve francouzštině, 24 ll		
strojop. v češtině, 20 ll		
strojop. kopie v češtině, 20 ll		
2 sešity s rkp. konceptem a nalepeným strojop., 28 ll (v druhém sešitě koncept dopisu)		
=> nezjištěný Melvin	1	b.d.
anglicky		
=> nezjištěný prokurista	1	1930
=> nezjištěný [přítel na MZV v Londýně]	1	1943
=> nezjištěný Rus [Ilja Erenburg?]	1	b.d.
rusky		
=> nezjištěný [Ot. Štorch Marien?]	1	1926
=> nezjištěný	1	1933
blahopřání k sedmdesátinám		

=> Oliveira Jose Osorio de francouzsky	1	1941
=> [Perris] Donald anglicky	3	1941 a b.d.
=> Romaines Jules francouzsky	1	1941
=> Shaw [G. B.] anglicky	1	1941
=> Soukupová Eva (ředitelka Divadelního ústavu)	1	1960
=> Thornton [Willis] anglicky	4	1941
=> Voskovec Jiří a Werich Jan	1	1945
=> Werfel Franz	1	1941

korporace

=> Association of Writers for Intellectual Liberty - Londýn anglicky	1	[1938]
=> Československá akademie věd, účtárna - Praha	1	1955
=> Československý generální konsulat v New Yorku	1	1942
=> Družstevní práce, vydavatelstvo - Praha	1	1931
=> Greenberg : Publisher - New York na dopisu z 12. června 1942 připsána odpověď Greenberg : Publisher anglicky	12	1941 - 1943
=> klub Přítomnost v Příbrami	1	1939
=> Melantrich, ředitel - Praha	1	1949
=> Ministerstvo informací - Praha k rukám M. Jirdy	1	1949
=> Ministerstvo informací a osvěty - Praha k rukám M. Jirdy	3	1949 - 1950
=> Ministerstvo zahraničních věcí, náměstek ministra - Praha	1	b.d.
=> Místní národní výbor Stránčice	1	1950
=> nakladatelství Sfinx - Bohumil Janda - Praha	1	1930
=> Osvozené divadlo - Praha	1	1926
=> Předsednictvo XI. sjezdu KSČ - Praha	4	1958
=> Shakespeare and Company - Paříž anglicky	3	1927 - 1928
=> [Státní nakladatelství dětské knihy - Praha]	1	[1955]
=> Svaz československých spisovatelů - Praha	1	1950
=> [Svaz přátel SSSR v Čsl. - Pardubice]	1	1934
=> Vyslanectví Československé republiky - Mexiko k rukám Norberta Frýda	1	1949
	4	

Korespondence cizí

Matson Carlton K.		
=> [Voskovec Jiří a Werich Jan] anglicky	1	b.d.

Vlček Vojta		
=> [Teige Karel]	1	b.d.
Salemson Harold J.		
=> Greenberg : Publisher - New York anglicky	2	1941
Česká grafická a.s. Unie v Praze		
=> Hoffmeister Ferd.	1	1908
Greenberg : Publisher - New York		
=> Perris Donald anglicky	1	1941
NEA Service, Cleveland		
=> Harrison Paul anglicky	1	1941
Porza - Paříž		
=> Valk Fritz francouzsky	1	1938
Shakespeare and Company - Paříž		
=> Jilovská St.[aša] anglicky	2	1928
Aventinum, nakladatelství dra Ot. Štorcha Mariena - Praha		
=> nezjištění francouzsky	1	1930
Curtis Brown Ltd. - [Londýn]		
=> Greenberg : Publisher - New York obsahuje přípisek Greenberg : Publisher anglicky	1	1942
Metro-Goldwyn-Mayer Pictures - New York		
=> Greenberg : Publisher - New York anglicky	1	1942

Rukopisy vlastní

poezie

Abc
báseň
rkp., 1 list

Abeceda lásky
básnická sbírka (neúplná), 1. verze
rkp., 56 ll

Abeceda lásky
básnická sbírka (neúplná), rozšířená verze
rkp., 74 ll

Abeceďa lásky
básnická sbírka
zalomení ke knižnímu vydání s rkp. úpravami, 31 listů
návrhy druhu písma, 2 ll

Akademici ve vinném sklepě
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Antonín Matěj Píša
epigram
rkp., 1 list

A propos...
epigram
rkp., 1 list

Arne Novák; Artuš Černík; Bedřich Feuerstein; František Goetz; F. X. Šalda; Jindřich Honzl; Nezval
epigramy
společný rkp. koncept, 4 ll
strojop. kopie, 7 ll
rkp. epigramu František Goetz, 1 list

Atd.
báseň
rkp., 1 list

Autoepitaf pana AH29
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Balada chudé dívky
báseň
rkp., 2 ll

Balada o smrti krávy Kamily
báseň
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Balada padesátá třetí o honění Davida
báseň
rkp. koncept, 2 ll
rkp. s přípisem redaktorovi, 2 ll
strojop. kopie, 1 list

básně věnované Helence [Pitkové]
"Hluboko pod mořem...", rkp., 1 list
"Každý váš úsměv...", rkp., 1 list
"Zakletou báseň...", rkp., 1 list

Blázen básníkem; Soukromá anketa
básně
společný rkp. koncept, 1 list
společný rkp., 2 ll

Březen
báseň
rkp., 1 list

Díra do ledu
báseň
rkp., 1 list

Dívka na podzim
koncept básně
rkp., 1 list

Energie růží
báseň
rkp., 1 list

Epitaf Mánesu
rkp., 1 list
rkp. s poznámkou "Pro Musaion", 1 list
strojop. kopie, 1 list

Epitaf reminiscenční; Jiří Voskovec
společný rkp., 1 list
strojop. kopie, 2 ll

Frývaldov
epigram
rkp. koncept, 1 list
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

na zadní straně rkp. připojeny poznámky o rozdělení rubrik v Literárních novinách

Hlaste se! Zde!
báseň
rkp., 1 list

Hodinky jdou
koncept básně
rkp., 1 list

Hrdinný nový rok
báseň
rkp., 1 list

Já (epitaf); "Prázdný soudek..."
epigramy
společný rkp. koncept, 1 list
rkp. básně Já, 1 list
strojop. kopie, 2 ll

Jan
báseň
rkp., 1 list

"Jede paní na pohřeb..."
báseň
rkp., 1 list

"Je ne suis..."

báseň

rkp., 1 list

francouzsky

"Jen ve vlastním díle..."

koncept básně

rkp., 1 list

Kalista

epigram

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

Kamenná báseň

rkp., 3 ll

strojop. kopie, 1 list

Kazetka

báseň

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

"Každý zvlášť si něco žijem..."

báseň

rkp., 1 list

rkp. jako součást novoročního blahopřání Ma-fě z roku 1924, 1 list

strojop. kopie, 1 list

Kde domov můj

báseň

rkp., 1 list

Kdyby

epigram

rkp. koncept, 2 ll (obsahuje i koncept básně "Šeříku keřík...")

strojop. kopie, 1 list

"Kdys devět silných umělců..."

báseň

rkp. koncept, 1 list

strojop. kopie, 1 list

Knihy Čapků; Tvorové ba

epigramy

společný rkp. koncept, 1 list

strojop. kopie, 2 ll

Kolo jara

báseň

rkp., 1 list

Kotalíkovi

báseň (pozdrav)

rkp., 1 list

Kravka; Sbohem
básně
společný rkp. koncept, 1 list

Krokodilovy slzy
báseň
rkp., 1 list

K tanečnímu večeru Anky Čekanové; P. T. Firmě J. Voskovec a J. Werich k stoletému jubileu
epigramy
společná strojop. kopie, 1 list
strojop. kopie (jiná), 2 ll

Langes Lied 1921
báseň
rkp., 2 ll
německy

Letní venkov
báseň
rkp., 1 list

"Londýn je srdce světa snad..."
koncept básně
rkp., 2 ll

Masopustní morálka
báseň
rkp., 1 list

Melle Moupin
báseň
rkp., 1 list

Milostná noc
báseň
rkp., 1 list

"Na ledě mezi jablky..."
báseň
rkp., 1 list

Negrobijce
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Nech mi tu ilussi
báseň
rkp., 1 list
rkp., 1 list (na zadní straně připojen rkp. básně Pozvání datovaný 1927)

"Neleze mi do hlavy..."
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Neodpírejte zlému
báseň
rkp., 3 ll
strojop. kopie, 1 list

"Nepište básně na zdi věčností..."
koncept básně
rkp., 1 list

Nesrozumitelná báseň
rkp., 1 list

"Nikdy přec není tak zle..."
báseň
rkp., 1 list

Novoroční blahopřání
koncept básně
rkp., 1 list

Novoroční poprava
báseň
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

"[Nudou] tloustnu tu ňák..."
báseň (pozdrav)
rkp., 1 list

Odpověď na dopis, který jsem obdržel
báseň
strojop., 1 list
strojop. kopie (jiná), 1 list

"Od Tater až po Kambodžu..."
epigram
rkp. (psaný na hospodských účtenkách), 5 ll
strojop. kopie, 1 list

O. F.
epigram
rkp. koncept, 1 list
strojop. kopie, 1 list

Opentlený Pen
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Oráč na Hradčanském náměstí
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Osvobozenecká legenda

báseň

rkp., 2 ll

strojop. kopie, 1 list

za rkp. básně připojen vzkaz nezjištěného

Osvobozené divadlo

epigram

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

Osvobozené divadlo [jiná báseň]

epigram

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

Otevřte oči

báseň

rkp., 2 ll

strojop. kopie, 1 list

Pan Collin a jeho názory

báseň

rkp., 1 list

Parník Washington

koncept (fragment?) básně

rkp., 5 ll

Paříž

fragment básnické skladby

rkp., 6 ll

Píseň o Hodáčovi; Píseň o koncentračních táborech; Píseň o prorektoru; Píseň o Rudolfu Medkovi

společný rkp., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

strojop. kopie (jiná), 4 ll

na zadní straně rkp. připojeny kresby

Pohár krve

koncepty básnické skladby

rkp. (fragment?), 10 ll

rkp., 15 ll

Pohlednice 1. - Marseille; Pohlednice 2. - Na moři

básně

společný rkp., 1 list

na zadní straně připojeny různé výpočty

"Po příkladu z Lochnesu..."

epigram

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

na zadní straně rkp. připojena kresba

Premiera Stvořitelů
epigram
rkp. koncept, 1 list
strojop. kopie, 1 list

Program básně
koncept básně
rkp., 1 list

"Pro pár řádek humoru..."
epigram
strojop. kopie, 1 list

Proslov na mikulášské zábavě v Mánesu
báseň
rkp. koncept, 5 ll
strojop. kopie, 3 ll

Protipřírodní
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Prsten
báseň
rkp. koncept, 1 list (obsahuje i koncept básně Kolo štěstěny)
rkp., 1 list

Prsten neštěstí
koncept básně
rkp., 1 list

Rozsudek
epigram
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Rutte
epigram
rkp., 2 ll (obsahuje i fragment jiné básně a kresbu)
strojop. kopie, 1 list

Řeč k přispívajícím členům S.V.U. Mánes, kterou přednášela Musa Mánesa na Mikuláše r. 1931
báseň
rkp. smíšený se strojop. kopií s rkp. úpravami, 5 ll
rkp., 5 ll
strojop. kopie, 2 ll

"Slečno..."
báseň
rkp. (psaný na dopisnici), 1 list

Smetana

báseň

rkp., 2 ll

strojop. kopie, 1 list

za rkp. básně připojen vzkaz V. Vydrovi ml.

Smrtelné loučení

báseň

rkp., 1 list

Smrtelné schůzky

báseň

rkp., 1 list

připsáno Aloisi Wachsmannovi

"Stal se malér..."

báseň

rkp. koncept, 1 list

strojop. kopie, 1 list

připsáno Vlastě Petrovičové

rkp. koncept psaný na zadní straně pozvánky Výboru Národní Besedy na soirée z roku 1929

Státní ceny dramatické

epigram

rkp. I. verze, 1 list

rkp. II. verze, 1 list

strojop. kopie, 1 list

Stůl před vypovězením války

báseň

rkp. koncept, 3 ll

rkp., 1 list

Svatost ulice sousední

báseň

rkp., 1 list

Své bývalé paní

koncept básně

rkp., 1 list

"Synu kup kdo vlastní syn..."

epigram

strojop. kopie, 1 list

Syslové

báseň

rkp., 1 list

Těžko je žít s bližními

báseň

2 strojop. kopie, 2 ll

strojop. kopie (jiná), 1 list

připsáno F. Langerovi

na zadní straně jedné kopie připojeny kresby

"Továrna hranatá..."

báseň

rkp. koncept, 1 list

strojop., 1 list

Tropické vedro

báseň

rkp., 1 list

Tunisské slovní hříčky

epigram

3 strojop. kopie, 3 ll

Učitel a žák

báseň

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

"U nás je pane..."

báseň

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

Válečné romány

báseň

rkp., 1 list

rkp. s úpravami, 1 list

strojop. kopie, 1 list

"Verš po verši..."

epigram

rkp., 1 list

"Všechno co není mé..."

báseň

rkp. koncept, 1 list (obsahuje i fragmenty jiných veršů)

rkp., 1 list

Výborové usnesení

báseň

rkp., 1 list

strojop. kopie, 1 list

Začal jsem psát báseň bez tendence

koncept básně

rkp., 2 ll

Zář září

báseň

rkp., 1 list

Zimní báseň

rkp., 1 list

Zvěřinec generace

soubor epigramů pro Rozpravy Aventina

rkp., 7 ll

Život a utrpení mladého Žida
báseň
rkp., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Život dětský
koncept básně
rkp., 1 list

1. V. 1931
báseň
rkp., 1 list

1924
báseň
rkp., 1 list

4 ráno
koncept básně
rkp., 1 list

koncepty a fragmenty různých básní
rkp., 34 ll

překlady vlastních básní do francouzštiny
strojop. kopie, 5 ll

sešit básní
rkp., 23 ll

většina básní ze sešitu je součástí knihy Podmořské hvězdy

sešit básní
rkp., 95 ll

většina básní ze sešitu je součástí sbírky Abeceda lásky
k některým básním připojena poznámka - kdy a kde byla báseň otištěna

próza

Americké houpačky
cestopisné reportáže
koncept ve 2 sešitech
rkp., 1. sešit 137 ll, 2. sešit 75 ll

Americké houpačky
cestopisné reportáže
strojop., 162 ll

Americké houpačky
cestopisné reportáže
strojop. kopie s rkp. úpravami, 162 ll
rkp. dovětku a tiráže, 3 ll

příloha: převody různých měr, vah a měny
rkp., 2 ll

Dalekohled aneb Kdo nevěří, ať tam běží
kniha reportáží pro děti, 1. verze
rkp. jednotlivých kapitol v 17 sešitech, 311 listů

některé kapitoly ve dvou vyhotoveních - koncept a čistopis

Dalekohled aneb Kdo nevěří, ať tam běží
kniha reportáží pro děti
strojopisy a strojopisné kopie jednotlivých kapitol, 412 ll

jednotlivé kapitoly většinou vyhotoveny v 1 strojopisu a 2 kopiích

Dalekohled aneb Kdo nevěří, ať tam běží
přípravné materiály a poznámky
návrhy na název knihy, strojop., 1 list, 3 strojop. kopie, 3 ll
seznam afrických kmenů, strojop. s rkp. poznámkami, 1 list
ostatní poznámky, rkp., 6 ll (z toho 1 list synův rkp.)

Dalekohled aneb Kdo nevěří, ať tam běží
nový úvod a 2 nové kapitoly k rozšířenému vydání z roku 1966
Úvod číslo 2, 2 strojop. kopie, 8 ll
Fudžijama aneb Made in Japan, rkp. v sešitě, 2 strojop. kopie, 39 ll
Jižní Amerika aneb S kopce do kopce, rkp. v sešitě smíšený s tiskovým náhledem knihy Mrakodrapy v pralese,
2 strojop. kopie, 68 ll
seznam úprav, 2 strojop. kopie, 24 ll

Den nejsmutnější
koncept povídky
rkp., 12 ll

"Dovedl ji až k domu..."
fragment prózy
rkp., 10 ll

Historie povstání jedněch proti druhým
fiktivní historie
strojop., 5 ll
3 strojop. kopie, 15 ll
2 strojop. kopie ve francouzštině, 1. kopie s rkp. poznámkami, 11 listů, 2. kopie, 6 ll (překladatel neznámý)

Hledá se muž, který má dost času
detektivní příběhy
rkp., 59 ll

Jaro
koncept povídky
rkp., 16 ll

Láska umírající
básnická próza
rkp., 3 ll (s názvem Revoluce)
strojop., 2 ll

připsáno Jaroslavu Seifertovi

Made in Japan
cestopisné reportáže, koncept
rkp., několik stran strojop. s rkp. úpravami, 484 ll

některé kapitoly ve více verzích

Made in Japan

cestopisné reportáže

strojop. s rkp. poznámkami smíšený s nalepenými výstřižky reportáží z novin, 155 ll

obsahuje i seznam ilustrací, tiráž

Moudrost globu aneb O bystrozrakém člověku

koncept knihy detektivních příběhů

rkp. smíšený se strojop. s rkp. úpravami, 76 ll

obsahuje povídky: Záhada bílé knihy, Vynález zkázy/Bezpříkladná moc, Cizí muž ve městě, Milostné dobrodružství, Ukradené panenství, Čaromoc oceánu, Stihání boha
[zřejmě 1. plán na knihu detektivek, pro vydání knihy Hledá se muž, který má dost času byly zřejmě povídky vyjmuty z tohoto rkp.]

[Mrakodrapy v pralese]

4 kapitoly knihy cestopisných reportáží (Brasília, Vzhůru dolů aneb Země pro geology, Nadoblačná lokálka, El toreo)

nalepené výstřižky z novin s rkp. úpravami, 18 ll

"Na dveře policejního komisařství..."

fragment prózy

rkp., 7 ll

Německo Deutschland

fragment prózy

rkp. 2 kapitol (Cizinec, Smrt města), 12 ll

rkp. 1 kapitoly (Cizinec), 5 ll

Noc k ránu

básnická próza

rkp. koncept, 5 ll

rkp. (rozšířený), 6 ll

Obratník kozorooha

román, 1. verze

rkp., 137 ll

původní název - Román o úpadku

Obratník kozorooha

román, 2. verze

rkp., 147 ll

přiložen návrh obálky od [Josefa Čapka], 1 list

Obratník kozorooha

román

2 korekturní obtahy s rkp. poznámkami, 1. obtah, 16 ll, 2. obtah s úvodní stranou, tiráží a obsahem, 18 ll

Paříž a okolí

knihy reportáží a vzpomínek (neúplná)

strojop., strojop. kopie, 523 ll

jednotlivé kapitoly v několika kopiích

na přední straně autograf Adolfa Hoffmeistera

Paříž a okolí

koncepty 3 kapitol

rkp. ve 3 sešitech, 1. sešit, Být někde doma, 20 ll, 2. sešit, Klepařský rozhovor s panem Diderotem, 20 ll,

3. sešit, Střed světa, 30 ll

Podmořské hvězdy
kniha próz a básní (neúplná)
rkp., 63 ll

jiné řazení než v knize

Podmořské hvězdy
3 povídky z knihy (Kavárna, Hluboké moře, Vánoce)
strojop. kopie, 18 ll

přiložen obsah, nadpisy oddílů, strojop. kopie s rkp. poznámkami, 3 ll

Pohlednice z Číny
cestopisné reportáže
výstisk knihy z roku 1954 s rkp. úpravami k přípravě rozšířeného vydání, 95 ll

Pohlednice z Číny
5 nových kapitol k rozšířenému vydání z roku 1956
strojop. s rkp. poznámkami, 25 ll

Polibek
básnická próza
rkp., 4 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

Pověst lásky
básnická próza
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll
nalepený výstřížek z novin dokončený rkp., 3 ll

Povídka po válce
fragment povídky
rkp., 7 ll

Povrch pětiletky
cestopisné reportáže
rkp., 200 ll (kapitola Klubovní život v Sovětském Svazu zatrhnutá v časopise Země Sovětů z roku 1931)
přiložen reklamní leták ke knize [v úpravě Jindřicha Štýrského], 1 list

První lidé
povídka
rkp. dokončený nalepeným výstřížkem z novin, 3 ll

Příroda a město
fragment prózy
rkp., 10 ll

Quattuor
koncept povídky
rkp., 12 ll

Skutečný milenec
koncept povídky
rkp., 6 ll

Svět kulatý
koncept románu
rkp., 86 ll

Škarohlíd - Kazimír
politická satira
strojop. kopie, 3 ll

Tanec; Jaké bylo čtvrteční odpoledne; Šílené slavnosti
povídky
rkp., 6 ll

"Terč člověka..."
koncept drobné prózy
rkp., 1 list

Úsměv světa
koncept pohádky
rkp., 10 ll

Vyhaslá země
povídka
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll
náhled tisku (pro časopis Most), 1 list

Výletníci velkoměsta
koncept povídky
rkp., 14 ll

Záchod
povídka
rkp., 3 ll

připsáno A. Urbanovi

Zákonicství země
fragment prózy
rkp., 10 ll

Zeměkoule
cestopisný román
rkp. koncept, 156 ll

divadelní hry a filmové scénáře

Brundibár
libreto k dětské opeře Hanse Krásky
rkp. koncept s verzemi, 91 listů

Brundibár
libreto k dětské opeře Hanse Krásky
strojop. kopie s rkp. poznámkami (a verzemi), 35 ll

Cirkus jede
komentář k filmu Oldřicha Lipského
strojop. kopie s rkp. úpravami, 17 ll

Expo 58
komentář [k dokumentárnímu filmu Zdeňka Kopáče]
strojop., 17 ll
část komentáře, strojop. kopie s rkp. úpravami, 12 ll
jiná verze strojop. a strojop. kopie, 14 ll

Kavárnička
přepřevání Goldoniho hry
rkp. koncept s verzemi, 151 listů
knížně vyšlo jako Zpívající Benátky

Kavárnička
přepřevání Goldoniho hry
strojop. kopie s rkp. poznámkami, 89 ll
knížně vyšlo jako Zpívající Benátky

Kavárnička
náčrty, kresby ke hře
rkp., 13 ll

Lidice
koncept divadelní hry
rkp., 95 ll

"Má úcta pane..."
fragment divadelní hry
rkp., 35 ll

Mír
divadelní hra
koncept 1. jednání, strojop. s rkp. poznámkami, 19 ll
verze prologu, strojop. a 2 kopie, 6 ll
na námět Aristofanovy komedie

Mládí ve hře
komedie, koncept I.
rkp., 94 ll

Mládí ve hře
komedie, koncept II.
strojop. s rkp. poznámkami smíšený s rkp., 110 ll

Mládí ve hře
komedie
strojop. s rkp. poznámkami, 112 ll
úvod v rkp. verzi a 2 strojop. kopiích

Mládí ve hře
komedie
strojop., 43 ll
strojop. kopie, 43 ll

Nevěsta
divadelní hra, 1.verze
rkp., 49 ll

Nevěsta
divadelní hra, 2. verze
rkp., 56 ll

Nevěsta
divadelní hra
strojop., 23 ll
strojop. kopie, 23 ll

Park, Passepartout
koncept baletních her
rkp., 16 ll

Pět lidí nestačí
3. jednání divadelní hry
rkp., 27 ll

Pět lidí nestačí
divadelní hra
strojop. s rkp. poznámkami, 75 ll
strojop. kopie, 73 ll

Podivný král
fragment divadelní hry
rkp., 7 ll

Pozdrav z Paříže
scénosled filmu
strojop. s rkp. poznámkami, 4 ll

[Přítomnost]
fragment - obsazení, nástin příběhu
rkp., 5 ll

Svět za mřížemi
poznámky k výpravě a koncepty dialogů
rkp., 31 listů

"Tak vy píšete básně?..."
fragment scény
rkp., 6 ll

Uloupené pannaenství
koncept detektivní aktovky
rkp. smíšený se strojop. kopiemi úvodních stran, 37 ll

články, eseje, přednášky, proslovy aj.

o výtvarném umění a fotografii

Abidin

článek

koncept, přípravné výpisky, rkp., 15 ll

rkp., 4 ll

strojop. kopie, 3 ll

strojop. kopie s rkp. úpravami, 3 ll

připojena složka popsaná vzkazem s prosbou o kopie a zaslání různým institucím z roku 1963

rkp., 1 list

Akta o Bill Brandtových aktech

článek

tiskový náhled, 1 list

Antonínu Pelcovi k sedmdesátinám

proslov v AVU

rkp., 8 ll

strojop., 3 ll

3 strojop. kopie, 9 ll

"...Avant de commencer..."

proslov [na výstavě politické karikatury]

strojop., 5 ll

strojop. kopie, 5 ll

Básník Alois Wachsman

předmluva ke katalogu výstavy

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

výstřížek z novin, 1 list

Bedřich Feuerstein

smuteční řeč

strojop. kopie, 4 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Cesta za scestím výtvarného umění v SSSR

stat'

rkp., 41 listů

strojop. s rkp. poznámkami, 20 ll

2 strojop. kopie s rkp. poznámkami, 18 ll, 17 ll (chybí poslední strana)

strojop., 24 ll

strojop. kopie, 24 ll

Čas měří. Lidové umění

esej

rkp., 4 ll

Dadamounter John Heartfield

článek

rkp. koncept ve 2 sešitech, 40 ll

strojop. kopie, 32 ll (závěrečné strany ve 2 kopiích)

strojop. v němčině, 31 listů (přeložil Antonín Kříž)

Debata o fotografii
proslov k výstavě
rkp., 12 ll
strojop., 5 ll

Diskuse o výtvarném umění
polemika
strojop. kopie, 6 ll

"...dnes tu měl být..."
proslov k zahájení výstavy Paula Hogartha
rkp. (fragment?), 2 ll

"...Dnes zvolíme nový výbor..."
koncept projevu
rkp., 12 ll

Druhá směna Havlíčkových ilustrátorů
doslov
strojop. kopie, 3 ll

Ex oriente lux /Poznámky k výtvarné situaci v SSSR/
rkp., 7 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Fotoroky a fotoléta
článek
strojop. kopie, 4 ll

"Hodně se změnilo..."
koncept odpovědí k interview pro Rudé právo
rkp., 5 ll

Jaro 1945 ve fotografii Karla Ludwiga
zahajovací řeč k výstavě
2 strojop. kopie, 4 ll

Jaro 62
[přůvodní komentář k výstavě Tvůrčí skupiny Mánes a Bloku tvůrčích skupin]
strojop. kopie s rkp. úpravami, 14 ll

"Je s podivem..."
přednáška
rkp., 9 ll

John Heartfield
proslov k zahájení výstavy
rkp. v sešitě, 21 listů

Josef Šíma
proslov k zahájení výstavy
rkp., 5 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

"...Když jsem předevcírem..."

proslov k zahájení výstavy v rámci světového festivalu mládeže (s úvody v několika jazycích)
strojop. s rkp. poznámkami, 6 ll

Koláže

stat'

rkp. koncept v sešitě, 13 ll

rkp. v sešitě, 17 ll

strojop., 11 listů

Kritika kritiky

přednáška

rkp., 41 listů

strojop. kopie, 19 ll

Laureáti státních cen výtvarného umění

proslov

rkp. koncept, 21 listů

rkp., 17 ll

strojop. s rkp. úpravami, 9 ll

strojop. kopie s rkp. úpravami, 9 ll

Lenin a výtvarné umění

kompilace vzpomínek různých osobností

strojop. s rkp. poznámkami, 14 ll

tiskový obtah, 9 ll

Les tapisseries de Boheme

stat'

3 strojop. kopie (česky s francouzskými pasážemi), 27 ll

strojop. ve francouzštině, 10 ll

z 3. strojop. kopie vystřiženy některé pasáže a nalepeny v 2. sešitě rkp. konceptu stati La tapisserie
contemporaine

"...letos jeli dva mladí..."

koncept proslovu k zahájení výstavy kreseb Z. Seydla a V. Winglera

rkp., 2 ll

"Malíř Bedřich Fritta..."; Terezín

komentář k výstavě

"Malíř Bedřich Fritta...", rkp., 3 ll, 2 strojop. kopie, 2 ll, strojop. v ruštině, 1 list

Terezín, 2 strojop. kopie, 4 ll, strojop. s rkp. úpravami v angličtině, 2 ll (přeložila Zdenka Wattersonová),

strojop. s rkp. úpravami v ruštině, 2 ll

přípravné materiály a výpisky, rkp., 6 ll

příloha: seznam vystavených kreseb

strojop. kopie, 1 list

Malíř Rudolf Kremlička

recenze výstavy

rkp., 4 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Malíř Vladimír Sychra

proslov (?)

rkp., 3 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Mucha

proslov

rkp. v sešitě, 6 ll

v témže sešitě dále rkp. koncept článku o Maďarsku "Přede dvěma roky...", 16 ll

"Na této výstavě..."

proslov k zahájení výstavy Antonína Pelce

3 strojop. kopie, 13 ll, 13 ll, 12 ll (chybí 1. strana)

Ne

příspěvek k diskusi o článku S. K. Neumanna "Dnešní Mánes"

rkp., 20 ll

strojop. kopie, 8 ll

"Obracím se s projevem radosti..."

česko - německý proslov k zahájení výstavy

strojop. s drobnými rkp. úpravami, 3 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Obrázkový životopis V. H. Brunnera

vzpomínková řeč

rkp., 10 ll

strojop., 5 ll, strojop. kopie, 5 ll

strojop., 7 ll, strojop. kopie, 7 ll

strojop., 2 ll (zkrácená verze pro pamětní list na večer o V.H. Brunnerovi spolku Hollar v roce 1954)

poznámky k proslovu, rkp., 6 ll

"Omluvte, prosím, můj hlas..."

proslov k zahájení výstavy Tvůrčí skupiny Mánes v Jawě

strojop., 3 ll

Oskar Kokoschka

článek

strojop. s rkp. úpravami, 5 ll

"...otázku odpovědnosti..."

proslov k výstavě Tvůrčí skupiny Mánes a Bloku tvůrčích skupin

strojop. kopie, 9 ll (2. a 3. strana ve 2 kopiích)

Padesátník Jiří Trnka

proslov k zahájení výstavy

rkp., 7 ll

strojop. kopie (odlišně koncipovaná verze pro tisk), 3 ll

Postavení [výtvarníka] v dnešní společnosti

koncept přednášky

rkp., 39 ll

"Prosím, abyste omluvili autorovu smělost..."
koncept proslovu k vlastní výstavě ilustrací
rkp., 2 ll

Proslov k zahájení výstavy Oty Richtera v Semaforu
strojop. kopie, 3 ll

"...prožil jsem v posledních dnech..."
proslov k výstavě mexické grafiky
strojop., 4 ll

Půl Jean Cocteau
umělecká reportáž
rkp. I., 15 ll
rkp. II., 24 ll (s vzkazem nezjištěnému)
strojop., 10 ll
strojop. kopie, 10 ll

Robert Rauschenberg
článek
rkp., 18 ll
strojop. kopie, 13 ll
poznámky a přípravné materiály, 8 ll

Řeč k členům SVU Mánes o čtvrté třídě České Akademie věd a umění
rkp., 10 ll
strojop., 5 ll
strojop. kopie, 5 ll

Řeč na schůzi Mánesa za presidenta Masaryka
smuteční řeč
strojop. kopie, 5 ll
strojop. (jiný), 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Schůze Krajské odbočky pražské
proslov
rkp., 11 listů
2 strojop. kopie, 10 ll

Situační zpráva z pařížských galerií
umělecká reportáž
rkp., 6 ll
strojop., 4 ll

Slovenský nástup
článek
rkp. v sešitě, 10 ll
strojop. kopie, 5 ll

Soud mlčících
sloupek
rkp., 2 ll
strojop., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Sovětský dělník před obrazem a na obraze
přednáška (?)
rkp., 11 listů
strojop., 9 ll
strojop., 6 ll

Stav současného výtvarného umění v SSSR
přednáška (?)
rkp. koncept, 26 ll
strojop., 16 ll
strojop. kopie, 16 ll

"Tento III. Zlínský salon..."
proslov
rkp. koncept, 16 ll
strojop. s rkp. úpravami, 6 ll

Umělecká beseda
sloupek
rkp., 3 ll
strojop., 2 ll
strojop. kopie, 2 ll

Umění do škol
koncept článku
rkp., 4 ll

Úvod k druhému Fotoroku 1959
koncept úvodu
rkp., 7 ll

Vernisáž v Paříži
fejton
rkp. koncept, 7 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Vincent van Gogh
článek
rkp., 9 ll

"V pařížské Alhambře..."
fragment článku
rkp., 1 list

"Výstava Československo 1960..."
koncept komentáře k výstavě
rkp., 10 ll

"Výstava knižních obálek..."
koncept recenze
rkp., 5 ll

Výstava Poesie 1932
Interview se všemi vystavujícími
rkp., 13 ll
strojop., 6 ll
strojop. kopie, 6 ll

Výstava scénických návrhů Josefa Čapka
proslov k zahájení výstavy
rkp., 7 ll
strojop., 3 ll

Výstava v synagoze
proslov k zahájení výstavy
rkp., 1 list

Wachsmannova výstava kreseb
koncept proslovu k zahájení výstavy
rkp., 7 ll

Who is who in graphic art. Země: Československo
přednáška (?)
strojop. kopie, 6 ll

Za Bedřichem Feuersteinem
smuteční řeč
rkp., 10 ll
strojop., 6 ll
strojop. kopie, 6 ll

Zahájení výstavy Aloisa Wachsmana
proslov
rkp. koncept, 11 listů
strojop., 5 ll
strojop. kopie, 5 ll

Zahájení výstavy Fr. Muziky
proslov
rkp., 13 ll (částečně se kryje s proslovem Zahájení výstavy Aloisa Wachsmana)
strojop., 2 ll
strojop. kopie, 2 ll

Zahájení výstavy Mánesa v Teplicích - Šanově
proslov
strojop., 3 ll
strojop. kopie (jiná), 3 ll

Zahájení výstavy V. Sychry a B. Feigla v Mor. Ostravě
proslov
rkp. koncept, 7 ll
strojop., 3 ll

Zahájení výstavy 50. let Mánesa
proslov
strojop. kopie s rkp. úpravami, 2 ll
strojop. (jiný), 1 list

Zahájení III. výstavy 50 let Mánesa
proslov
rkp. koncept, 3 ll
strojop., 2 ll

Z pařížských výstav /červenec 1937/
referát
rkp. koncept, 6 ll
strojop., 4 ll
strojop., 5 ll

Zrzavý
koncept proslovu (?)
rkp., 4 ll

o karikatuře

Karikatura a karikatury
esej
strojop. s rkp. úpravami, 10 ll
strojop. kopie (stejného strojop.), 9 ll
strojop. kopie, 7 ll

vyšlo drobně pozměněno v souboru Poezie a karikatura pod názvem Karikatura a karikaturisté

Karikatura a krize
článek
strojop. kopie, 3 ll

Karikatura na divadle
esej
rkp. koncept, 9 ll
strojop. s rkp. úpravami, 6 ll
strojop. kopie, 5 ll

Karikatura ve filmu
esej
rkp., 6 ll
strojop. kopie, 3 ll

Karikatura v novinách
část přednášky
rkp., 11 listů
strojop. kopie, 7 ll
tiskový náhled s rkp. úpravami, 3 ll

Karikaturisté a karikování
esej
rkp. koncept, 11 listů
strojop. s rkp. poznámkami, 5 ll
strojop. kopie, 6 ll

Krize karikatury
proslov
rkp., 16 ll
strojop. kopie, 7 ll

Les dessins et le visage de Karel Čapek

článek

rkp. koncept v češtině, 11 listů

strojop. ve francouzštině, 4 ll

strojop. kopie ve francouzštině, 4 ll

Mezinárodní výstava karikatur a humoru v Mánesu

článek

strojop. kopie, 3 ll

Nesmrtelnost smíchu

esej

rkp., 11 listů

strojop. s rkp. úpravami, 5 ll

2 strojop. kopie s rkp. úpravami, 10 ll

strojop. kopie, 4 ll

O karikatuře

esej

rkp., 6 ll

strojop. kopie, 3 ll

O Karikatuře

esej

rkp. koncept, 4 ll

strojop. kopie, 2 ll

"Podle politického tlakoměru..."

koncept článku

rkp., 5 ll

"...pozvali jste nás k výstavě..."

[proslov k zahájení výstavy A. Hoffmeistera a A. Pelce v Benešově roku 1935]

rkp., 19 ll

strojop. kopie, 6 ll

Současná móda

esej

rkp., 14 ll

strojop., 4 ll (chybí 1. a 2. strana)

strojop. kopie, 6 ll

Technika nové kresby

esej

rkp. koncept, 16 ll

strojop. s rkp. úpravami, 7 ll

2 strojop. kopie s rkp. úpravami, 14 ll

strojop. kopie, 6 ll

Úvod k přednášce Krize karikatury

proslov

rkp. koncept, 4 ll

strojop. kopie, 2 ll

"V době, kdy F. Goya..."
článek
rkp. koncept, 6 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami, 4 ll

Zrození moderní karikatury
stať
rkp., 32 ll
strojop. s drobnými rkp. úpravami, 14 ll
strojop. kopie, 14 ll

Živoucí mrtvola /Epitheosa/
článek
strojop. kopie, 6 ll
strojop. s vloženými rkp. poznámkami, 5 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami, 3 ll

o literatuře

"Bělinskij tvrdí..."
koncept článku, poznámky
rkp., 9 ll

Blaise Cendrars
doslov
rkp. koncept a poznámky v sešitě, 12 ll
rkp. v sešitě, 10 ll
strojop. kopie, 7 ll

"Byl jsem požádán..."
úvodní proslov na studentském večeru moderny
strojop., 2 ll
2 strojop. kopie, 4 ll

"Československá delegace..."
projev na slavnostním večeru v MLK u příležitosti oslav 100. výročí úmrtí B. Němcové
strojop., 1 list

Článek o české a slovenské literatuře současné, pro anglické časopisy
osnova článku
strojop., 1 list
2 strojop. kopie, 2 ll

Dík knize
proslov (?)
rkp. koncept, 2 ll
rkp., 4 ll

Dominův případ a projev spisovatelů
proslov
rkp., 14 ll
strojop., 11 listů
strojop., 9 ll

Doslov ilustrátorův (Jules Verne)
doslov ke knize Cesta kolem světa za osmdesát dní
rkp. v sešitě, 11 listů

Doslov (ke knize Stanislava Budína)
strojop. kopie, 4 ll

Dvě knihy o Japonsku
recenze
rkp., 4 ll
2 strojop. kopie, 4 ll

Evelyn Waugh: Neřestníci
recenze
rkp., 2 ll
strojop., 1 list
strojop. kopie, 1 list

H. G. Wells: První lidé na měsíci
doslov
rkp. v sešitě, 11 listů
v témže sešitě poznámky, koncepty dopisů, nesouvisející s textem, 6 ll
strojop. kopie, 9 ll

James Joyce
přednáška
rkp. koncept, 11 listů
strojop., 7 ll
strojop. kopie, 7 ll

na 2 zadních stranách konceptu připojeny drobné kresby

Jean-Paul Sartre aneb Přísloví
článek
rkp. koncept, 4 ll
rkp., 6 ll
3 strojop. kopie, 9 ll

Julek
článek
rkp., 24 ll

Kostra přednášky o interviewu
rkp., 8 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

na poslední straně rkp. připojeny drobné kresby

Lepší Holub na střeše než vrabec v hrsti
proslav nad tvorbou Miroslava Holuba pro pořad ČT Černá hodinka
rkp. v sešitě, 20 ll
strojop. s rkp. poznámkami (včetně seznamu osob připravujících vysílání), 22 ll

Londýnská mlha
fejeton
rkp., 6 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

"Mám psát o knížce..."
recenze sborníku o S. K. Neumannovi
strojop. kopie, 2 ll

Můj přítel Ilja Ehrenburg patří na pranýř
polemika
rkp., 5 ll
strojop. kopie, 3 ll

"Nejenom o zemích..."
autorské slovo
strojop., 1 list

Pan censor
esej
rkp., 6 ll
strojop., 5 ll

Polypolitikum Berlína
reportáž
rkp., 8 ll
strojop., 6 ll
strojop. kopie, 6 ll

Poslání spisovatele v SSSR
přednáška
rkp. koncept, 25 ll
strojop., 21 listů
strojop. kopie s rkp. úpravami, 21 listů
výťah přednášky, strojop. kopie, 2 ll

Prohlášení překladatelů
článek
rkp., 4 ll

vyšlo jako společné prohlášení Adolfa Hoffmeistera a Vladimíra Procházky

Proslov o Juliu Fučíkovi v Den solidarity žurnalistů v Domě žurnalistů ve Varně
rkp., 10 ll

Přednáška o Baudelaireovi
rkp. koncept vložený do obálky časopisu Kmen, 34 ll + ob.
strojop., 8 ll
strojop. kopie, 8 ll

Přednáška o české literatuře
rkp., 32 ll
strojop. s drobnými rkp. úpravami, 16 ll
strojop. kopie, 15 ll (chybí 1. strana)

Překlad z nové do nové řeči
doslov
rkp., 9 ll

Řeč o poesii
rkp., 18 ll
strojop. s rkp. úpravami, 14 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami (2. část studie - odlišná verze), 18 ll
strojop. (obsahující obě verze 2. části), 17 ll

"Sporu o socialistický realism..."
proslov
2 strojop. kopie, 10 ll

Svědění lidstva
projev pronesený k 150. narozeninám Victora Huga
rkp. koncept, 40 ll
rkp. v sešitě, 32 ll
strojop. s rkp. úpravami, 13 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami, 12 ll (chybí 8. strana)
přípravné výpisky, rkp., 24 ll

Těší mne /Miroslav Rutte/
polemika
rkp. koncept, 5 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

To have and have not
fragment článku
rkp., 1 list

Turecko, Kašmír, Kurdistan
[komentáře k různým zahraničním vydáním knih Zikmunda a Hanzelky]
anglické vydání, 2 strojop. kopie, 6 ll
německé vydání, strojop. kopie, 2 ll
ruské vydání, 2 strojop. kopie, 6 ll

Úvod
[úvod ke slovenskému vydání knihy Turista a karikaturista]
strojop., 2 ll

Úvod k přednášce o G. B. Shawovi
rkp., 3 ll
strojop., 2 ll

"Vážení chlapci a děvčata..."
úvod ke knize R. Halliburtona [Toulky světem]
rkp. v sešitě smíšený se strojop., 25 ll
strojop. kopie, 17 ll

[Vědecko-fantastická literatura aneb Průvodce labyrintem]

úvod k výboru povídek Labyrint

Fantasie a věda, rkp., strojop., strojop. kopie, 30 ll; Co to je a proč to je, rkp., strojop., strojop. kopie, 21 listů; Čtenáři, autoři a čas, rkp., strojop., strojop. kopie (chybí 3. strana), 21 listů; Definice a tradice, rkp., strojop., strojop. kopie, 38 ll; Slovo o ilustracích, rkp., strojop., 9 ll; Skutečný příběh číslo 1., rkp. v sešitě se strojop., 2 strojop. kopie; výpisky z novin, rkp., 3 strojop. kopie, 77 ll; Skutečný příběh číslo 2., strojop. s rkp. úpravami, 3 strojop. kopie, 24 ll; Skutečný příběh číslo 3., rkp. v sešitě, 2 strojop. kopie, 13 ll; Skutečný příběh číslo 4. (v knize označen jako číslo 3.), rkp. v sešitě, 2 strojop. kopie, 30 ll; Skutečný příběh číslo 4. (jiný), rkp., strojop., rkp. dodatek, připojeny 2 výstřižky z franc. novin, 10 ll; přípravné materiály, poznámky, rkp., 16 ll

Victor Hugo

proslov (?)

strojop. kopie s rkp. úpravami smíšená s rkp., 15 ll

strojop. kopie, 16 ll

částečně se kryje s projevem Svědomí lidstva

Virginia Woolf

reportáž

rkp., 6 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

"Zlom dob..."

esej

rkp., 9 ll

strojop., 5 ll

o divadle a filmu

Aktualizace starých her

článek

rkp. koncept, 4 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Benátská kavárnička

autorské slovo

rkp. koncept, 8 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

poznámka: ad Zpívající Benátky

Brundibár

úvodní slovo pro televizní pořad

rkp. v sešitě, 8 ll

3 strojop. kopie, 9 ll

"Často se mi stalo..."

autorské slovo

rkp., 4 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

poznámka: ad Zpívající Benátky

Další o neřesti kin
fejeton
rkp., 5 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Kreslený film o stvoření světa
článek
rkp., 4 ll

Milenci v kiosku 1932
článek
rkp., 7 ll
strojop. kopie, 5 ll

Náš Werich
článek
strojop. kopie, 5 ll

Nezvalova Manon
koncept článku
rkp. a přípravné poznámky, 33 ll

O koho jde
článek
rkp., 2 ll
strojop., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Osvobozené divadlo
článek
rkp., 17 ll
strojop., 7 ll
strojop. kopie, 7 ll

Poslání
[doslov ke slovenskému vydání knihy Zpívající Benátky]
strojop. kopie, 8 ll

"Při masové konzumaci filmů..."
proslov
rkp., 9 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami, 3 ll

"Si vous donnez..."
[článek o dětském filmu]
strojop. s rkp. poznámkami, 5 ll
francouzsky

Svět je k smíchu /Voskovec a Werich/
článek
rkp., 7 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Úvod ke knize Hry a protihry
strojop., 21 listů

obsahuje i články Kritické dni a Aktualizace starých her

Úvod k večeru starých filmů

proslov

rkp. koncept, 7 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

strojop. kopie, 2 ll

Vůl na střeše

článek

rkp., 4 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

Vypravování o výpravě

článek

rkp., 4 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

Zpívající Benátky po čtrnácti letech

koncept projevu

rkp., 9 ll

28. listopad

článek

rkp. koncept, 6 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

tiskový náhled, 2 ll

koncepty různých článků o filmu o umění

rkp. v sešitě smíšený se strojop. s rkp. poznámkami (článku "Si vous donnez..."), 30 ll

o SSSR

Články o cestě do SSSR

doslov

rkp., 11 listů

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

Do pamětní knihy pro SSSR

článek

rkp., 6 ll

strojop., 3 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

Majerhold
článek
rkp. koncept, 2 ll
strojop., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Moskva se strojí (Třišt' poznámek)
článek
rkp., 9 ll
strojop., 5 ll
strojop. kopie, 5 ll

Moskva 1931
článek
rkp., 7 ll
strojop., 5 ll
strojop. kopie, 5 ll

Moskva 1937 /s Kamilem Novotným/
článek - deník 8 dnů v Moskvě
rkp., 4 ll
strojop., 4 ll
strojop. (jiný), 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Moskva 1962
reportáž
strojop. kopie, 6 ll

První všesvazový sjezd sovětských spisovatelů v Moskvě 1934
proslov
rkp. koncept smíšený s nalepenými výstřižky z novin, 17 ll
strojop., 12 ll
strojop. kopie, 12 ll

"Přátelé, mladí občané starého světa..."
proslov
rkp. koncept, 20 ll
strojop., 15 ll
strojop. kopie, 15 ll
strojop., 9 ll
strojop. kopie, 9 ll

Sjezd spisovatelů v Moskvě
článek
rkp. koncept, 6 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Šest fotografií ze sjezdu
reportáž
rkp. koncept, 13 ll
strojop., 8 ll
strojop. kopie, 8 ll

Trestanci, vojáci a děti polovic
přednáška
rkp., 15 ll
strojop. s rkp. poznámkami smíšený s nalepenými výstřižky z novin, 26 ll
strojop. kopie, 16 ll
strojop., 29 ll
strojop. kopie, 29 ll

Země, která mládne
článek
rkp. fragment, 15 ll
rkp. smíšený s nalepenými výstřižky různých článků z novin, 38 ll
strojop. kopie, 20 ll

z Ameriky a o Americe

American Indians at War
inscenace pro radio OWI
2 strojop. kopie v češtině, 18 ll
strojop. v angličtině, 7 ll
4 strojop. kopie v angličtině, 28 ll

adaptace scénáře Dorothy Beckman

"...Americké noviny..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie, 7 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami, 7 ll

Americké pastorále
inscenace pro radio OWI
strojop. s rkp. úpravami, 11 listů
4 strojop. kopie, 44 ll

adaptace anglického scénáře

"Americkou politiku..."
proslov
strojop. kopie, 7 ll

Americký feuilleton
[inscenovaný rozhovor o imigrantech pro americký rozhlas]
strojop. kopie, 5 ll

Amerika se směje
doslov ke stejnojmennému výboru z americké humoristické prózy
strojop. kopie s rkp. úpravami, 8 ll

"Ameriku jsme si představovali..."
proslov
rkp. smíšený se strojop. kopií (část o Chaplinovi), 27 ll

"Co jste takovej zadumanej?..."
inscenovaný rozhovor pro americký rozhlas s účinkováním J. Voskovce a J. Wericha
strojop., 6 ll

Comenius

[inscenovaný rozhovor k 350. výročí narození J. A. Komenského pro americký rozhlas]

strojop. kopie, 6 ll

Černí Čechoslováci

komentář pro radio OWI

strojop. kopie v češtině s verzemi, 8 ll

strojop. v angličtině, 4 ll

3 strojop. kopie v angličtině, 12 ll

Československé výtvarné umění ve vyhnanství

proslov (?)

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

Čtyři svobody

[proslov pro americký rozhlas]

strojop. kopie, 8 ll

strojop. kopie s rkp. úpravami, 8 ll

Dopis do Ameriky

fiktivní dopis

strojop. kopie, 5 ll

E Pluribus Unum

komentář pro radio OWI

strojop. v češtině, 5 ll

strojop. v angličtině, 4 ll

Jak se dostala Amerika do války

proslov pro radio OWI

3 strojop. kopie v češtině, 27 ll

4 strojop. kopie v angličtině, 24 ll

Jaroslav Ježek

nekrolog

3 strojop. kopie, 3 ll

anglicky

Je tomu tok

výroční nekrolog Rudolfa Fuchse

strojop., 1 list

"...kdysi, když byl tento klub..."

fragment přednášky

rkp., 6 ll

"...Když jsem tak uvažoval..."

přednáška o americkém rozhlasu

rkp. koncept, 29 ll

strojop. kopie s rkp. poznámkami (odlišná verze), 8 ll

přípravné poznámky a výpisky, rkp. a 1 výstřížek z novin, 17 ll

"...když jsem včera o půlnoci..."

proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour

strojop. kopie, 6 ll

Koleje dějin I.
inscenace pro radio OWI
strojop. v češtině, 8 ll
3 strojop. kopie v češtině, 24 ll
3 strojop. kopie v angličtině, 18 ll

Koleje dějiny II.
inscenace pro radio OWI
strojop. v češtině, 9 ll
3 strojop. kopie v češtině, 27 ll
3 strojop. kopie v angličtině, 18 ll

Mezery
článek
strojop. kopie, 2 ll

"...mluvím k vám dnes poprvé z Prahy..."
koncept proslovu
rkp., 5 ll

Na den Mistra Jana Husa
inscenace pro americký rozhlas C.O.I. s účinkováním J. Voskovce a J. Wericha
rkp., 16 ll

"...nemluví k vám dnes poprvé..."
proslov
rkp., 34 ll
strojop. s rkp. poznámkami, 8 ll

Není času na vzpomínání
článek k výročí 28. října
strojop. kopie, 3 ll

"...nevrátil jsem se z Ameriky..."
proslov
rkp., 18 ll
strojop. s rkp. úpravami, 8 ll
strojop. kopie, 8 ll

O svobodě
přednáška [pro Radiožurnál]
rkp., 14 ll
strojop., 6 ll
strojop. kopie, 6 ll

na poslední straně rkp. připojen vzkaz Staše [Jílovské]

Poesie minulosti
[proslov pro americký rozhlas]
strojop. kopie, 8 ll

Predel
[proslov pro americký rozhlas]
strojop., 3 ll
3 strojop. kopie, 9 ll

"První výstup této války..."
[proslov pro americký rozhlas]
strojop. kopie, 5 ll

"Přátelé doma, kteří jste milovali Francii..."
[proslov pro americký rozhlas]
strojop. kopie s rkp. úpravami, 3 ll

Přednáška o Americe
osnova ke knize Americké houpačky (?)
rkp. koncept, 30 ll
strojop., 13 ll

Second letter to USA
fiktivní dopis
strojop., 3 ll

Svoboda a fašismus
[proslov pro americký rozhlas]
strojop. kopie s rkp. úpravami, 4 ll

The end of a dictator
inscenace pro Černou čtvrthodinku Voskovce a Wericha v americkém rozhlase
strojop. kopie, 8 ll

Tři české knihy
recenze exilových knih R. Jakobsona, Fr. Langera, E. Hostovského [pro americký rozhlas]
strojop., 4 ll

Universita nenávisti
článek
strojop., 4 ll

"...Válka přiměla lidi k přemýšlení..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie, 6 ll

"...V Československu a v Evropě vůbec..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie v češtině, 5 ll
strojop. kopie v angličtině, 2 ll

"...While this is my first experience..."
interview s Adolfem Hoffmeisterem pro americký rozhlas
strojop. s rkp. poznámkami, 6 ll
anglicky

"...you at home and we here in America..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie, 4 ll
společně s J. Eisnerem
anglicky

"...Zahraniční politika Spojených států..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie v češtině, 4 ll
strojop. kopie v angličtině, 2 ll

"...Zdá se, že žíznivý lid..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie v češtině, 10 ll
strojop. kopie v angličtině, 6 ll

"...znát Ameriku a rozumět Americe..."
proslov pro rozhlasový pořad Czech Half Hour
strojop. kopie, 4 ll

Zrada
proslov (?)
strojop. s rkp. úpravami, 3 ll

soubory esejí, fejetonů a vzpomínek

Adolf Hoffmeister čte z rukopisu své nové knihy Čas se nevrací
autorské čtení pro rozhlas
obsahuje kapitoly: O Nezvalovi, Růže vzpomínek pro Ilju Erenburga, Básník země - Tristan Tzara, Pozdrav
Picassovi
strojop., 50 ll

na přední straně autograf Adolfa Hoffmeistera
přílohy: 1 dopis od Československého rozhlasu - Praha z roku 1965
adresovaný Adolfu Hoffmeisterovi
telefonní čísla, rkp., 1 list

Cambridge - Praha
kniha fejetonů a epigramů
rkp. smíšený s nalepenými výstřižky fejetonů z Lidových novin, 31 listů

Cambridge - Praha
kniha fejetonů a epigramů
tiskový náhled, 61 listů

Cambridge - Praha
kniha fejetonů a epigramů
tiskový náhled s rkp. úpravami, 77 ll
rozvržení obálky, rkp., 2 ll

O Nezvalovi
vzpomínkový tisk
tiskový náhled s drobnými rkp. úpravami, 18 ll

Podoby
soubor článků a vzpomínek pro Výbor z díla (neúplný)
strojop. s rkp. poznámkami včetně úvodních stran, tiráže, obsahu, 229 ll
obsahuje části: Hors d'oeuvre, Kalendář, Setkání a loučení.
chybí text Piš jak slyšíš

Poezie a karikatura
soubor esejí a projevů
strojop. s rkp. poznámkami včetně úvodních stran, tiráže, obsahu, 112 ll (článek 28. listopad přiložen jako
tiskový náhled)

soubor interviewů se známými osobnostmi pro Rozpravy Aventina
rkp., 346 ll (interview Halo, Halo, Radiožurnál Severní pól, vysílá rozhovor s profesorem Samojlovičem
přiloženo jako výstřižek z novin)

výbor z interviewů vyšel knižně pod názvem Piš jak slyšíš

ostatní

Adolf Hoffmeister o československé kulturní ofenzivě
interview
strojop. kopie s rkp. úpravami, 3 ll

"Artists are not supposed to speak..."
proslov
strojop., 2 ll

anglicky

Autoúvod
úvodní řeč k autorskému čtení
rkp., 6 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Babičky
fejton
rkp., 5 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

Berlin W
reportáž
rkp., 8 ll

Blebleble
fejton
strojop., 5 ll
strojop. kopie, 5 ll
strojop. kopie, 3 ll

Boty a umění
fejton
rkp., 7 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

Bratislavský feuilleton
fejton
rkp., 7 ll
strojop., 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

"...bylo by nevděčné..."
proslov o J. A. Komenském
strojop., 3 ll
3 strojop. kopie, 9 ll

"Ce n'est pas..."

proslov

strojop. kopie, 3 ll

francouzsky

"...c'est un grand honneur pour moi..."

proslov na výstavě krajek

strojop. s rkp. úpravami částečně ve francouzštině, 7 ll

strojop. kopie, 7 ll

strojop. ve francouzštině, 3 ll

"...Croyez bien..."

proslov

strojop. s rkp. poznámkami, 4 ll

strojop. kopie, 8 ll

francouzsky

Dědečkové

fejton

rkp. koncept, 9 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

"...Děkuji vám všem..."

proslov k vstupu do úřadu čsl. velvyslance v Paříži

rkp., 8 ll

"...Dnes odpoledne vyprovodil lid..."

smuteční řeč za Edvarda Beneše

strojop., 8 ll

2 strojop. kopie, 16 ll

Dopis Werichovi k šedesátinám

otevřený dopis

strojop. kopie, 3 ll

Exposition a Prague

článek

strojop. kopie, 14 ll

francouzsky

"Guelle est la situation de l'art..."

proslov

strojop. kopie, 3 ll

francouzsky

"I have not the slighest desire..."

proslov

strojop., 6 ll

anglicky

"...I hope..."

[proslov na konferenci o svobodě tisku]

3 strojop. kopie, 12 ll

anglicky

Interview na dálku
odpovědi na nezjištěné otázky
rkp., 16 ll
2 strojop. kopie, 24 ll

[souvisí s dopisem od nezjištěné Niny z roku 1964]

"...je salut..."
proslov
rkp., 5 ll
francouzsky

"Je suis confus..."
proslov
rkp., 8 ll
strojop., 2 ll
strojop. kopie, 2 ll
francouzsky

"...když dnes navštívíte Hirošimu..."
proslov [na Umprum]
strojop. kopie, 4 ll

Kniha moderní tradice /Josef Havlíček/
recenze knihy Návrhy a stavby
strojop., 2 ll
2 strojop. kopie, 4 ll

Kostrá přednášky o reklamě na ulici
rkp., 38 ll
strojop., 9 ll
strojop. kopie, 9 ll

"Kultura..."
fragment přednášky
rkp., 7 ll

"Kulturních pracovníků..."
koncept proslovu
rkp., 9 ll

Liga pro lidská práva
odpověď na anketu o rasismu a antisemitismu
rkp., 4 ll
strojop., 2 ll
strojop. kopie, 2 ll

Literatura na horách
fejton
tiskový náhled, 1 list

"Mám před sebou zase Tvorbu..."
úvodník
strojop. kopie, 1 list

"...mluvit k mládeži..."

proslov

rkp. koncept, 13 ll

strojop. kopie s rkp. úpravami, 10 ll

strojop., 7 ll

strojop. kopie, 7 ll

Moderní technika a umění /Improvisovaná odpověď na danou otázku/

přednáška

rkp. v sešitě smíšený s nalepenými strojop. kopiemi, 14 ll

strojop. kopie, 13 ll

"Moskevský kongres..."

koncept úvodu k Sartrovu projevu pro Plamen

rkp., 1 list

"Můj projev není pro tisk..."

proslov o propagaci československé kultury v zahraničí

rkp., 9 ll

strojop. kopie, 6 ll

"Nečtu noviny z povinnosti..."

odpověď na anketu pro časopis Československý novinář

rkp., 4 ll

"Nejdříve bych vás chtěl ujistit..."

fragment přednášky

rkp., 5 ll

Nejezděte do Itálie

článek

rkp., 5 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

"...Než přistoupím k věci samé..."

proslov [na konferenci OSN ve Švýcarsku]

strojop. kopie, 12 ll

Občan (Slovologie s obrázky)

obrázkový fejeton

rkp. s nalepenými kresbami, 6 ll

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

"...odpusťte mi, že jsem přijal pozvání AIE..."

proslov

rkp. v češtině, 7 ll

strojop. v češtině, 4 ll

strojop. s rkp. úpravami v angličtině, 5 ll

strojop. kopie s rkp. úpravami v angličtině, 5 ll

strojop. v angličtině, 4 ll

Orientální kultura

článek

strojop. kopie, 3 ll

Oslo
reportáž
rkp. v sešitě, 14 ll
strojop. kopie, 8 ll

"Panorama Bitvy u Lipan..."
fragment článku
rkp., 4 ll

"...permettez..."
proslov [na 5. kulatém stole v Římě - 1961]
rkp., 5 ll
francouzsky

Pojišťovna úspěchu
článek
rkp., 4 ll
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

Port
článek
rkp., 1 list
strojop., 1 list
strojop. kopie, 1 list

Positivní pochyby
koncept článku
rkp., 4 ll

Pozdrav Mongolské lidové republiky
proslov pro Čsl. rozhlas
rkp., 3 ll

"...pozvali jste mne..."
proslov ke studentům na Univerzitě Karlově
strojop. s rkp. úpravami, 4 ll
strojop. kopie, 4 ll

"...pozval jsem Vás k nám..."
proslov ke krajanům [na ambasádě v Paříži]
2 strojop. kopie, 18 ll

Přednáška o reklamě
rkp., 23 ll
strojop., 7 ll
strojop. kopie, 7 ll

"...přináším Vaší Excelenci..."
proslov
strojop. v češtině, 1 list
strojop. kopie v češtině, 1 list
strojop. s rkp. poznámkami ve francouzštině, 2 ll
strojop. (jiný) ve francouzštině, 2 ll
2 strojop. kopie ve francouzštině, 4 ll

Reforma střední školy

článek

rkp., 4 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

Rozhovor E. F. Buriana s Adolfem Hoffmeisterem

strojop. kopie, 2 ll

"Řeči malířů..."

článek

strojop. kopie, 3 ll

Řeč k Mladé kultuře 26. dubna 1937

rkp. koncept, 6 ll

strojop. s rkp. poznámkami, 6 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

Řeč k mladým o umění

článek

rkp., 5 ll

strojop. s rkp. úpravami, 5 ll

Řeč k šedesátinám JUDra Arnošta Urbana

rkp. koncept, 7 ll

strojop., 3 ll

strojop. kopie, 3 ll

Řím

přednáška (?)

rkp., 8 ll

strojop. kopie (obsahuje jen úvodní část rkp.), 3 ll

Sentimentální montáž

fejton

rkp., 10 ll

strojop., 8 ll

strojop. kopie, 8 ll

Slabší pohlaví

fejton

rkp., 5 ll

strojop., 4 ll

strojop. kopie, 4 ll

"Sovětský svaz slaví..."

fragment proslovu

rkp., 4 ll

"...soyez les bienvenus..."

proslov

strojop., 5 ll (psáno na zadní straně tiskopisů pozvánek)

strojop. kopie, 2 ll

francouzsky

"...soyez tous..."

úvod a závěr přednášky [přednesené v Paříži v Palais de la Découverte]
rkp., 6 ll

francouzsky

"...Uvědomuji si plně..."

proslov při příležitosti převzetí řádu velkodůstojníka Čestné legie

2 strojop. kopie v češtině, 4 ll

strojop. s rkp. poznámkami ve francouzštině, 3 ll

Úvodem dopis

úvod k sérii interviewů

strojop., 2 ll

strojop. kopie, 2 ll

rkp. úvodu součástí souboru interviewů pro Rozpravy Aventina

"...Valná hromada bývá v životě krajanském..."

řeč na Valném shromáždění Jednoty československé kolonie ve Francii

rkp., 8 ll

5 strojop. kopií, 25 ll

Včera a zítra

přednáška

strojop. kopie, 6 ll

Velice reálné dobrodružství

článek

strojop. kopie, 4 ll

Víno Evropy

reportáž

strojop. kopie, 2 ll

"...vzpomínám si velice živě..."

úvodní řeč

rkp. v češtině, 3 ll

2 strojop. kopie ve francouzštině, 6 ll

příloha: "René Maublanc..."

poznámky k životu ve francouzštině, strojop., 2 ll

koncepty různých článků a přednášky

rkp. v sešitě, 14 ll

fragmenty a volné listy různých článků a přednášek

rkp., strojop. kopie, 16 ll

posudky, zprávy a návrhy

"Adolf Hoffmeister sděluje..."

zpráva o otázce výtvarného filmu

strojop. kopie, 2 ll

Čsl. státní film

posudek na návrhy plakátu k filmu o M. Alšovi

rkp., 5 ll

ob.

Libreto Československé výstavy v Praze k 15. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou
návrh na celkovou podobu výstavy
kopie, 30 ll
kopie (odlišně řazená), 27 ll

společně s pracovním kolektivem ve složení: Milan Tichý, Jiří Brdečka a Ludvík Veselý

Posudek ke scénáři Jiřího Marka: "Zaostřit, prosím!"
rkp., 6 ll
2 strojop. kopie, 12 ll

Posudek knihy "Listy o umělcích" na základě tří předložených zlomků rukopisu Jaroslava Bendy
strojop. kopie, 2 ll

Posudek literárního scénáře Karla Zemana a Františka Hrubína k filmu "Vynález zkázy" na námět Julia Vernea
rkp., 2 ll
strojop. kopie, 2 ll

Posudek o dvou nástinech monografie Františka Bidla od Vladimíra Thieleho a Arsena Pohribného
rkp., 5 ll
2 strojop. kopie, 6 ll

příloha: Kreslíř Franta Bidlo, návrh knihy o jeho díle
strojop. podepsaný Vladimírem Thielem, 8 ll

Posudek o literárním scénáři k filmu "Ztracenci", který na motiv povídky Aloise Jiráska "Ztracenci" napsali Jiří
Brdečka, Miloš Makovec a Otomar Krejča
strojop. kopie s rkp. úpravami, 9 ll
strojop. (jiný), 9 ll

poznámky k posílení vlivu naší socialistické kultury a umění v zahraničí
rkp., 3 ll

Poznámky k "Rozboru možností a návrhu zásad a opatření na posílení vlivu naší socialistické kultury a umění v
zahraničí"
rkp. v sešitě, 19 ll
ve stejném sešitě dále koncepty 2 dopisů, 1 list

"Prodej uměleckých děl..."
návrh k otázce prodeje uměleckých děl do ciziny
strojop. kopie, 2 ll

[programové prohlášení Kulturní obce]

rkp. koncept, 6 ll
2 strojop., 4 ll

7 strojop. kopií podepsaných Karlem Honzíkem (s rkp. dodatkem), Janem Werichem, Vladimírem Holanem
aj., 14 ll

příloha: 1 dopis od Karla Honzíka z roku 1945 adresovaný Ustavující komisi Kulturní obce
1 dopis provázející prohlášení Kulturní obce z roku 1945 určený Janu Werichovi a podepsaný M.
Pujmanovou, A. Hoffmeisterem a Průchou
seznamy osobností přizvaných do Kulturní obce, rkp., strojop. s rkp. poznámkami, 5 ll

Rukopis knihy M. Klivara: Karikatura bojující
posudek
rkp., 6 ll

příloha: 1 průvodní dopis (koncept) z roku 1962
adresovaný Vlastimilu Fialovi, řediteli NČSVU

Římský kulatý stůl
zpráva o konferenci
rkp. koncept v sešitě, 13 ll

příloha: Conclusions de la Quatrième Conférence Est-Ouest, [Varšava 1961], kopie, 4 ll
Ve Table Ronde Est-Ouest, [Řím 1961], seznamy účastníků, program, návrhy, kopie s rkp.
poznámkami, 21 listů

S.V.U. Mánes k mládeži
zpráva o schůzi
rkp., 14 ll
strojop., 9 ll
strojop. kopie, 9 ll

"Velvyslanec pokládá za nutné..."
koncept návrhu a kalkulace akcí pořádaných velvyslanectvím v Paříži
rkp., 4 ll

adresované Organizačnímu oddělení MZV

Výstava starého československého umění v Paříži
zpráva
strojop. kopie s rkp. úpravami, 15 ll
strojop. kopie s rkp. úpravami (rozšířená), 17 ll (s autografy Adolfa Hoffmeistera a Vladimíra Novotného)
společně s Dr. Vladimírem Novotným

Zpráva delegáta Adolfa Hoffmeistera o sjezdu Mezinár. P.E.N klubu v New Yorku
rkp. v sešitě, 12 ll
v témže sešitě dále poznámky o činnosti Adolfa Hoffmeistera ve francouzštině, 2 ll

XXIX. mezinárodní sjezd P.E.N. klubů v Tókyu. Japonsko
zpráva
strojop. kopie s rkp. úpravami, 10 ll
2 strojop. kopie (jiné), 20 ll

překlady

Anna Livia Plurabella
překlad románu Jamese Joyce
strojop. kopie s rkp. poznámkami, 26 ll
ve spolupráci s Marií Weatherallovou a Vladimírem Procházkou

Anna Livia Plurabella
části překladu románu Jamese Joyce
strojop. kopie, 10 ll
strojop. kopie s rkp. poznámkami, 10 ll
tiskový náhled s rkp. poznámkami pro Literární noviny, 2 ll
ve spolupráci s Marií Weatherallovou a Vladimírem Procházkou

Anna Livia Plurabella
překlad románu Jamese Joyce
2 korekturní obtahy s rkp. úpravami k přípravě knižního vydání, 1. obtah (neúplný), 8 ll, 2. obtah s titulní stranou, komentářem, doslovem a tiráží, 23 ll
ve spolupráci s Marií Weatherallovou a Vladimírem Procházkou

Anna Livia Plurabella
poznámky k překladu románu Jamese Joyce
rkp., 3 ll

přípravné materiály a poznámky

citáty z knihy Johna Fostera Dullese Válka nebo mír
strojop. kopie s rkp. poznámkami cizí rukou, 8 ll

nezpracované interviewy (J. Bone, T. Tzara aj.)
rkp., 10 ll

poznámky a citáty o lásce
rkp., 1 list

poznámky k činnosti Johna Fostera Dullese a jiným
rkp., 4 ll

poznámky k nezjištěnému projevu o Únoru 1948
rkp., 4 ll

poznámky k připravovanému článku o J. Voskovci a J. Werichovi (zřejmě koncept vzkazu nakladateli)
rkp., 1 list

anglicky

přípravné poznámky a koncepty ke statím o tapiseriích
rkp. ve 2 sešitech, 20 ll
rkp., 13 ll

přípravné poznámky k přednášce o životě v USA, odpovědi na anketu Co vás zajímá o Americe, aj.
rkp., 31 listů

Seznam členů P.E.N. klubu Praha
kopie., 4 ll

[seznam delegátů kongresu P.E.N. klubu a místo jejich ubytování v Praze]
kopie s rkp. úpravami, 7 ll

[seznam osob pro zaslání knihy Animals are in Cages]
rkp., strojop. kopie, 4 ll

Seznam zaměstnanců velvyslanectví v Paříži
kopie, 1 list

[seznamy pozvaných na různé společenské akce v Paříži]
strojop., strojop. kopie, rkp., 46 ll

vlastní životopis v angličtině pro Greenberg : Publisher
rkp. koncept, 1 list

příloha: reklamní letáky Greenberg : Publisher
strojop. kopie v češtině, 3 ll, tisk v češtině, 2 ll
tisk v angličtině, 1 list

výpisky z četby; citáty a doplňky týkající se knihy Vězení
rkp. v sešitě, 10 ll

Rukopisy cizí

[Jaroš Gustav]:
Česká karikatura
článek
strojop. kopie, 4 ll

nezjištěný:
Basic news
komentáře pro americký rozhlas
strojop. kopie, 22 ll
anglicky

nezjištěný:
"...Cette Délégation catalane..."
proslov [na sjezdu P.E.N. klubu v Praze]
kopie, 3 ll
francouzsky

nezjištěný:
Consensus of Third East-West Round Table Conference
strojop., 3 ll
anglicky

nezjištěný:
Dluh
epigram
strojop. kopie, 1 list

nezjištěný:
Doslov [ke knize H. G. Wellse - Prví l'udia na Mesiaci]
překlad doslovu Adolfa Hoffmeistera do slovenštiny
tiskový náhled, 4 ll

nezjištěný:
"Even my most honorable..."
překlad článku Adolfa Hoffmeistera o Japonsku do angličtiny
rkp., 7 ll
strojop. kopie, 3 ll

nezjištěný:
Exposition 1956
přehled výstav Dino Abidina
strojop. kopie, 3 ll
francouzsky

nezjištěný:
Kapitola VII. Rusko a Spojené státy
překlad části nezjištěné americké publikace
strojop. s rkp. úpravami, 10 ll

nezjištěný:
"List of books..."
seznam amerických knih vhodných pro překlad do francouzštiny aj. jazyků
strojop. kopie, 1 list
anglicky

nezjištěný:
Od Divošky k Antigoně
[překlad článku Marca Beigbedera]
strojop., 4 ll

nezjištěný:
Vojenské útoky USA proti zemím Latinské Ameriky
překlad článku z Magazine de Hoy, 1950
strojop. kopie, 9 ll

nezjištěný:
Výstava československé politické karikatury v Museu Moderního Umění v New Yorku
článek
strojop., 3 ll

nezjištěný:
17 Countries will participate in the First International Tapestry Biennial at Lausanne
zpráva
kopie, 1 list
anglicky

[Rada R.]:
Pan velvyslanec dr. Adolf Hoffmeister mluví s časopisem "Národ" o významu kulturní dohody s
Československem
interview [pro rumunský časopis]
strojop., 3 ll
strojop. kopie, 3 ll

Romains Jules:
"...Prononcé en Juin 1938..."
proslov [na sjezdu P.E.N. klubu v Praze]
kopie, 8 ll
francouzsky

[Weatherallová, Maria]:
Anna Livia Plurabella
překlad románu Jamese Joyce
rkp., 93 ll
poznámky k překladu, rkp., 5 ll
1. verze překladu

Tisky

katalog k výstavě Karikatury Adolfa Hoffmeistera s vlastním úvodem z roku 1927
1 kus

pozdávka na zahájení výstavy podob Adolfa Hoffmeistera z roku 1929
1 kus

program Kursu moderní reklamy pořádaný Reklubem z roku 1933, kde A. Hoffmeister přednášel
1 kus

pozvánka na zahájení výstavy karikatur, knih, typografie, proslovem A. Hoffmeistera z roku 1934
1 kus

plakát s programem Okresního osvětového sboru v Kolíně z roku 1937, kde A. Hoffmeister přednášel
1 kus

pozvánka na oběd pořádaný A. Hoffmeisterem z roku [1938]
1 kus

francouzsky

návrh tiskové úpravy knihy Animals are in Cages z roku 1941
1 kus

anglicky

[plakát k uvedení hry Lidice v U.S.A.]
1 kus

program Večeru Viktora Huga z roku 1952, který A. Hoffmeister zahajoval
1 kus

navštívenky Adolfa Hoffmeistera
2 ks.

pozvánka [francouzského velvyslance] de Lacroix s chotí na oběd adresovaná A. Hoffmeisterovi z roku 1938
1 kus
1 ob.

francouzsky

pozvánka Edvarda Beneše s chotí na recepci adresovaná A. Hoffmeisterovi z roku 1938
1 kus
1 ob.

k pozvánce připojeny informace o příjezdu na Hrad, 1 list

pozvánka ministra zahraničních věcí [Kamil Krofta] na soirée adresovaná A. Hoffmeisterovi z roku 1938
1 kus
1 ob.

pozvánky Klementa Gottwalda s chotí na recepci a koncert adresované A. Hoffmeisterovi z roku 1949
2 ks.

ostatní pozvánky
2 ks.

různé tisky týkající se francouzského umění z let 1931 - 1964
5 ks.

francouzsky

různé informační tisky ke sjezdu P.E.N. klubu v Praze z roku 1938
5 ks.

francouzsky a anglicky

David Juan:
Perfiles de las Naciones Unidas
plakát s karikaturami z roku 1949
2 ks.

Stanovy Svazu československých spisovatelů z roku 1949
cyklostyl, 5 ll

Blažková Jarmila:
Nástěnné koberce ve státním zámku Náměšti nad Oslavou
brožurka z roku 1959
1 kus

Stanovy Svazu kulturních pracovníků
2 cyklostyly, 8 ll
doplňěk, cyklostyl, 2 ll

Výstřižky

Babičky; Double; karikatury
fejeton, báseň a karikatury otištěné v [Lidových novinách z roku 1929]
1 kus

Celkový pohled na Angličany
článek s připojenou karikaturou otištěný v Lidových novinách z roku 1929
1 kus

Jediná kniha
esej s připojenou karikaturou otištěná v Lidových novinách z roku 1929
1 kus

Kamenování proroků
esej otištěná v Lidových novinách z roku 1929
1 kus

karikatury k eseji J. Voskovce a J. Wericha: Jak odstranit válku otištěné v Lidových novinách z roku 1928
1 kus

Mezi lovci knih v pralesích antikvariátu
fejeton s připojenými karikaturami otištěný v časopisu Za čtenářem z roku 1955 (celé číslo)
1 kus

Moskva se strojí (Třišt' poznámek)
článek otištěný v Evě
1 kus

Muž, jenž má dost času
detektivní příběh zatrhnutý v Lidových novinách z roku 1922 (celé číslo)
1 kus

Na besedě u Jamese Joyce
interview s připojenou karikaturou otištěný v Lidových novinách z roku 1929
1 kus

Naši
fejeton s připojenými karikaturami otištěný v Lidových novinách z roku 1929
1 kus

Pražská divadla zahajují sezonu
článek s připojenými karikaturami otištěný v Pestrém týdnu z roku [1927]
1 kus

První pokus o překlad do nové řeči
překlad a komentář otištěný v Literárních novinách z roku 1931 (celé číslo)
1 kus

společně s Vladimírem Procházkou

Tajemství trestnice
detektivní příběh zatrhnutý v Lidových novinách z roku 1922 (celé číslo)
1 kus

výstřižky vlastních básní s připojenou karikaturou z novin z let 1927 a 1929
4 ks.

výstřižky vlastních karikatur z Lidových novin aj. z let 1927 - 1959 a b.d.
33 ks.

nezjištěný dr fŠt:
K padesátinám A. Hoffmeistra
blahopřání otištěné v Lidové demokracii z roku 1952
1 kus

[Richter Stanislav]:
Dvě nové pražské výstavy
recenze výstavy A. Hoffmeistera otištěná v Lidové demokracii z roku 1958
1 kus

Winter Ella:
Meet Adolf Hoffmeister - The ambassador at the drawing board
medailon s připojenými karikaturami otištěný v National Guardian z roku 1950
1 kus

anglicky

Le Monde - celé číslo novin z 11.- 12. dubna 1948 se zatrhnutým odstavcem týkajícím se A. Hoffmeistera
1 kus

soubor výstřižků karikatur od J. Sennepa otištěných v Le Figaro a nezj. z let 1950 - 1951 a b.d.
11 ks.

soubor výstřižků fotografií a ilustrací s politickou tematikou otištěných v New York Times, Herald Tribune aj.
z let 1949 - 1951 a b.d.
75 ks.

ostatní články a ilustrace otištěné v zahraničním tisku
3 ks.

l' Humanité - celé číslo týdeníku z 3. června 1951
1 kus

Fotografie

fotografie karikatur a kreseb od různých autorů [pro připravovanou výstavu]
1329 ks.

soubor obsahuje i fotografie portrétů různých osobností; fotografie mnohdy vyhotoveny ve 2 i více kopiích

na zadních stranách razítka fotografa Zdenko Feyfara, výjimečně připojen rkp. popisek
studijní tisky a fotografie s rkp. poznámkami [pro připravovanou výstavu]
52 ks.

na zadních stranách razítka laboratoří Ústředního archivu ministerstva vnitra

Varia

kresba plivajícího pána k 50. narozeninám nezjištěného, připojena kresba Josefa Lady a autografy Václava Tilleho, Jaroslava Panušky, B. Ptáka, Josefa Pekárky aj.

1 kus

na zadní straně seznam přítomných "Ve sklípku" 18. února 1924

reprodukce kresby Karla Čapka s kočkou z roku 1925

1 kus

Branná výchova

skica na složce

1 kus

skicy portrétů

4 ks.

Co Vás zajímá o Americe?

anketní lístky vyplněné zaměstnanci závodu Škoda, 49 ks.

shrnutí otázek a námět k diskusi, 2 ll

1 ob.

slavnostní menu ve francouzštině

1 kus

ubrousek hotelu Delmonico v New Yorku

1 kus